

GRAFOLOGIA,
LLEGIR MÉS ENLLÀ
DE LES PARAULES

إن ما تكتبه هو ما يجمعك أُناس

“Allò que escrius és el que més se t’assembla.”

Proverbi àrab, anònim.

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Origen i història de la Grafologia	6
3. Les Escoles Grafològiques	9
3.1. L'Escola Mímica	9
3.2. L'Escola Simbòlica	9
3.3. L'Escola Profunda	10
3.4. L'Escola Emocional	11
3.5. L'Escola Grafomètrica	11
3.6. L'Escola Grafonòmica	11
3.7. L'Escola Intuïtiva-Contrastada	11
4. Les aplicacions de la Grafologia	13
4.1. La Grafologia en infants	14
5. Com fer una anàlisi grafològica	15
6. La simbologia de l'escriptura	17
7. Els marges	19
7.1. El marge superior	19
7.2. El marge inferior	19
7.3. El marge esquerre	20
7.4. El marge dret	20
7.5. Relacions entre els marges	21
8. L'ordre intern del text	23
8.1. La distància entre línies	23
8.2. La distància entre paraules	24
8.3. La distància entre lletres	24
8.4. Escriptura ordenada o desordenada	24
9. La mida de la lletra	25
9.1. Grans o petites	25
9.2. D'igual o diferent mida	26
9.3. L'alçada i l'amplada de les lletres	26
9.4. Les crestes i els peus	26
9.5. Les majúscules	27
10. La forma de l'escriptura	28
10.1. L'escriptura cal·ligràfica, tipogràfica o personal	28
10.2. Altres tipus d'escriptures	28
10.3. Arcs i garlandes	30
10.4. Les correccions	30
10.5. La forma de les crestes i dels peus	31
10.6. La forma de les majúscules	31
11. La direcció de les línies	32
11.1. Les línies ascendents, horitzontals i descendents	32
11.2. Altres casos	33
11.3. Els finals	34
12. La inclinació de les lletres	35
12.1. Escriptures inclinades	35
12.2. Escriptures verticals	36
12.3. Escriptures invertides	36
12.4. Variacions en la inclinació	36
13. La velocitat de l'escriptura	37
13.1. La velocitat global	37

13.2. La velocitat dels traços	38
13.3. Variacions en la velocitat	38
14. La pressió de l'escriptura	39
14.1. Pressió forta i pressió suau	39
14.2. Altres tipus de pressió	40
14.3. Direcció de la pressió	40
15. La cohesió de l'escriptura	41
15.1. Escriptura lligada	41
15.2. Escriptura deslligada	42
15.3. Ovals i pals	42
15.4. Majúscules i minúscules	43
15.5. Escriptures progressives i regressives	43
16. Els gestos tipus	44
16.1. Tipus de gestos	44
16.2. Traços inicials llargs	46
16.3. Punts negres inicials	46
16.4. Ganxos i arpons	47
16.5. Torsions	47
16.6. Els finals	47
17. Les lletres clau	48
17.1. La lletra C	48
17.2. La lletra g	48
17.3. El punt de la lletra i	49
17.4. La lletra M	50
17.5. La lletra o	51
17.6. La lletra r	51
17.7. La lletra s	52
17.8. La barra de la lletra t	52
18. La firma	54
18.1. Nom i cognoms	54
18.2. La situació de la firma	55
18.3. Firmes llegibles o firmes il·legibles	56
18.4. La direcció de la firma	56
18.5. Les majúscules en la firma	57
18.6. Firmar i escriure igual o diferent	57
18.7. Firmes estranyes	58
19. La rúbrica	60
19.1. La ubicació de la rúbrica	60
19.2. La direcció de la rúbrica	60
19.3. Rúbriques complicades, senzilles i exòtiques	61
19.4. Ratllar la firma	61
19.5. Subratllar la firma	62
19.6. Envoltar la firma	62
19.7. Puntetes i bosses	62
19.8. L'últim traç de la rúbrica	63
19.9. Altres detalls en la rúbrica	63
19.10. Firmes sense rúbrica	64
20. Conclusions	65
21. Agraïments	67
22. Bibliografia i webgrafia	68

1. INTRODUCCIÓ

Vaig tenir un problema a l'hora de decidir sobre què fer el Treball de Recerca. Se m'acudien temes molt variats, però tenia la sensació que cap d'ells no m'interessava prou com per dedicar-li aquest treball. De qualsevol cosa que veia intentava treure una pregunta prou captivant que em portés a fer el projecte per trobar la seva resposta, però no ho aconseguia. Finalment, un vespre, la meva cosina em va proposar el tema perfecte: la Grafologia. No sabia què era, però després que m'ho expliqués vaig recordar una tarda que vaig veure a TV3 una dona que explicava que hi havia un tipus d'estudi que permetia descobrir la personalitat de les persones a través de la seva lletra. Ho vaig trobar curiosíssim i fascinant, i anys més tard vaig saber que allò era la Grafologia. Havia trobat el tema perfecte.

De fet, sempre m'havia interessat molt l'escriptura. Després d'haver après a fer lletra de pal, com tots els nens i nenes, vaig començar a escriure en lletra lligada. Aviat, però, em vaig cansar, no m'agradava i m'avorria. Llavors, vaig decidir provar coses noves: imitaria la lletra dels llibres. I això vaig fer. Contràriament al parer de totes les mestres de l'escola, menys de la meva tutora, als set anys vaig començar a deixar enrere la cal·ligrafia que tots els meus amics i amigues feien per fer una lletra més o menys d'impremta. A més a més, com que no em conformava amb facilitat, cada any la canviava durant l'estiu, començant cada curs amb una de nova. Imitar les lletres que veia a les revistes o a l'ordinador era un joc que m'apassionava.

Suposo que va ser per aquestes dues raons que vaig decidir fer un pas endavant i submergir-me en el món de la Grafologia. La majoria de gent amb qui vaig parlar just després d'escollir el tema no sabia què era la Grafologia i, la poca gent que sí que ho sabia, en coneixia ben poca cosa. No obstant això, estava disposada a investigar sobre aquest tema perquè el trobava interessant i m'encuriosia. Volia saber què era, d'on venia, per a què es feia servir i com, mitjançant la Grafologia, es podia interpretar un escrit i després determinar com era la persona que l'havia redactat.

Dit i fet. Després de més de set mesos d'investigació i descobriments, aquest n'és el resultat.

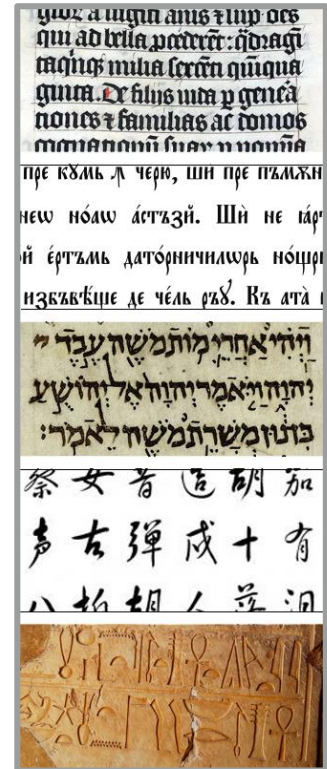
2. ORIGEN I HISTÒRIA DE LA GRAFOLOGIA

Tot i ser una ciència moderna, la Grafologia és tan antiga com el primer escrit mai fet a mà per una persona. Estava en el punt de mira de filòsofs i científics de l'antiguitat, que mostraven inquietud per interpretar el caràcter de les persones. Aristòtil, a l'Antiga Grècia, creia que l'escriptura manifestava aquesta personalitat i a la Xina, al segle IV aC, Okakura digué que “cada trazo de escritura expresa toda una vida”¹.

Primer de tot, però, caldria saber què és l'escriptura. Entenem com a *escriptura* un conjunt de signes gràfics que es plasmen sobre una superfície. En la cultura occidental s'utilitza l'alfabet amb caràcters llatins, tot i que també existeixen altres alfabetes com el ciríl·lic o l'hebraic. Un altre sistema de representació gràfica és el sil·làbic, en el qual cada signe representa el so d'una síl·laba. Finalment, trobem els pictogrames o escriptures logogràfiques, on cada caràcter té un significat propi i representa una idea. Malgrat les grans diferències que existeixen en aquests tres tipus de representacions gràfiques, totes tenen la funció de comunicar. L'escriptura ha tingut una gran

importància al llarg de la història de la humanitat, ja que ha permès que narracions i tradicions es mantinguessin intactes fins a l'actualitat, i gràcies a ella les persones podien conèixer què passava o havia passat arreu. A més a més, va potenciar el creixement de la ciència i la cultura.

L'inici de la Grafologia, però, coincideix amb el Renaixement, quan el coneixement i l'escriptura es va expandir i, en conseqüència, l'interès per la cultura. Va ser llavors quan el psicòleg, metge i filòsof espanyol Juan Huarte de San Juan va publicar, l'any 1575, la seva obra *Examen de ingenios para las ciencias*, en la que parlava de la relació que hi ha entre l'individu que escriu i la seva personalitat. Anys més tard, concretament el 1622, Camillo Baldi, metge i filòsof italià, va publicar la primera obra grafològica, titulada *Trattato come da una lettera missiva si conoscano la natura e qualità dello scrittore*², en la qual defensava que cada persona tenia una forma pròpia i única d'escriure i que ningú altre la podria imitar.

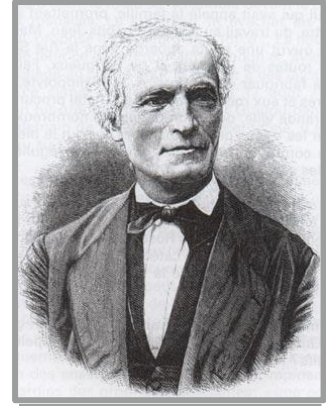

Exemples d'escriptures al llarg de la història: des de la llatina a la ciríl·lica, l'hebraica, la sil·làbica i la logogràfica.

¹ Cita extreta del web *Psicopedagogía* (<http://dom.cat/ek8>), el qual parla de la història de l'escriptura i la Grafologia, i de les aplicacions d'aquesta última.

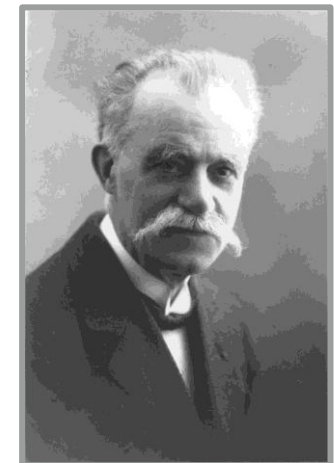
² En català, *Tractat de com d'una carta manuscrita es coneix la naturalesa i qualitat de l'escriptor*, obra de Camillo Baldi.

No va ser fins al cap de dos segles, però, que es va establir un mètode que va permetre crear unes bases de la que seria la Grafologia científica. Jean-Hippolyte Michon, fundador de la *Société de graphologie*³ i considerat el creador del mètode grafològic, va ser qui va donar nom a aquesta ciència, partint dels mots grecs *graphos* (escriptura) i *logos* (teoria, tractat). Va publicar l'obra *Les Mystères de l'écriture*⁴ el 1872, el primer sistema complet de Grafologia, i va fer un estudi de forma individual a cada una de les lletres. En aquesta anàlisi, no va dur a terme cap interpretació psicològica i va assignar a cada signe un valor fix i invariable i, consegüentment, va cometre un error, el qual s'arreglaria anys després. D'altra banda, Michon afirmava que si algú no utilitzava algun signe, aquesta persona estava mancada de les qualitats que aquest simbolitzava.

Jean-Hippolyte Michon.
Font: VilaWeb.
<http://dom.cat/drg>.

Poc temps més tard, el deixeble de Michon, Jules Crépieux-Jamin, va refer i millorar el que el seu mestre va descobrir. És considerat el grafòleg més gran de tots els temps, ja que va aconseguir que la Grafologia obtingués un rigor científic. Va publicar l'any 1930 *L'ABC de la graphologie*⁵, on defensà la seva idea que l'escriptura era un tot i que per això s'havia de fer una valoració global en lloc de basar-se en el valor fix dels signes gràfics, com havia fet Michon, fent que cada signe s'hagués de comparar amb la resta. Per altra banda, va relacionar l'escriptura amb la mímica i va classificar els signes gràfics en 7 espècies i 181 maneres o gèneres gràfics⁶.

Jules Crépieux-Jamin.
Font: Les Archives du Pas-de-Calais.
<http://dom.cat/emm>.

A França, el psicòleg Alfred Binet, interessat per la Grafologia com a mètode d'estudi de la personalitat, va estudiar els percentatges d'encert dels grafòlegs, que anaven del 61 al 92%. Altrament, va trobar signes que ajudaven a deduir la intel·ligència i sinceritat de les persones a través de la seva escriptura.

³ Societat de Grafologia. Actualment, rep el nom de *Société française de graphologie* (SFDG).

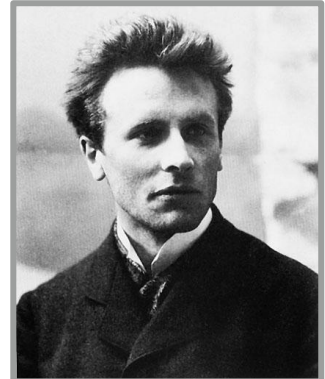
⁴ En català, *Els misteris de l'escriptura*, obra de Jean-Hippolyte Michon.

⁵ En català, *L'ABC de la Grafologia*, obra de Jules Crépieux-Jamin.

⁶ La classificació dels signes gràfics en 7 espècies està explicada a l'apartat 3.1.1. *Classificació dels signes gràfics*.

Wilhelm Thierry Preyer i Adolf Meyer van impulsar la Grafologia a partir d'experiments i estudis psicològics que van realitzar. El primer, psicòleg infantil alemany, va demostrar que l'acció d'escriure comportava tot un complex procés psicobiològic i que qualsevol redacció d'una persona, escrita amb la part del cos que fos (tant amb les mans, com amb els peus o la boca), presentava sempre formes similars. El segon, psiquiatra suís, va mostrar la importància de l'extensió, la velocitat i la pressió en la qual s'escribia un text.

Cap a l'any 1890, Ludwig Klages, caracteròleg i filòsof alemany, va recollir tots els estudis teòrics que havia dut a terme l'escola francesa i va intentar relacionar la Grafologia amb la filosofia i la psicologia. Va ser llavors quan va decidir fundar una nova escola que es basés en el fet que l'escriptura era l'expressió gràfica del conflicte intern de les persones entre el que és mental i els impulsos naturals. Per altra banda, va crear un sistema científic que va permetre interpretar de forma positiva o negativa les tensions i impulsos d'una personalitat.

Ludwig Klages.
Font de la imatge superior:
Occidental Observer.
<http://dom.cat/emu>.

En darrer lloc cal anomenar el metge suís Max Pulver, considerat un dels genis més distingits de la Grafologia moderna. Va introduir la psicoanàlisi en l'escriptura, va descobrir la importància dels espais en l'escriptura i va crear la Grafologia Simbòlica⁷. Autor de *Symbolik der Handschrift*⁸, obra publicada l'any 1931, on Pulver afirmava que: “la escritura consciente es un dibujo simbólico del inconsciente”⁹. Va descobrir que la majoria dels pensaments i sentiments de les persones són fruit i estan regits per impulsos inconscients. A més a més, era partidari del fet que l'escriptura reflecteix la vida conscient i inconscient de qui escriu, idea manifestada per primera vegada per Sigmund Freud, neuròleg i psiquiatre austríac i fundador de la psicoanàlisi. Freud va establir una llei que defensava que el subconscient traduïa en símbols (lletres) tots els elements psicològics que es troben l'ànima de les persones.

Max Pulver.
Font: *Forensics Study and Analysis*.
<http://dom.cat/emv>.

⁷ La teoria de Max Pulver està explicada a l'apartat 6. *La simbologia de l'escriptura*.

⁸ En català, *El simbolisme en l'escriptura*, obra de Max Pulver.

⁹ Cita extreta del web *El archivo de consultores grafólogos* (<http://dom.cat/elm>), on s'exposa la història de la Grafologia en breu.

3. LES ESCOLES GRAFOLÒGIQUES

Totes les teories que diverses personalitats, al llarg de la història, han anat traient de la ciència grafològica, s'han agrupat en diferents escoles. Per voler conèixer la Grafologia és molt important tenir-les present, ja que són els fonaments d'aquest saber.

3.1. L'ESCOLA MÍMICA

Desenvolupada per Jean-Hippolyte Michon i Jules Crépieux-Jamin, buscava relacionar els elements específics de l'escriptura amb els trets de la personalitat, i estudiava els gestos mímics de l'escriptura, aquells que no es poden ni modificar ni manipular i que depenen i són condicionats per quina és l'actitud de la persona que escriu. Defensava la idea que a l'escriptura es veia reflectit el caràcter perquè, tal com va dir Crépieux-Jamin: “així com hi ha una relació entre caràcter i acte, així també hi és entre caràcter i escriptura, ja que aquesta es pot considerar formada per petits i innumbrables actes”¹⁰.

3.1.1. Classificació dels signes gràfics

Com ja s'ha vist anteriorment, Jules Crépieux-Jamin va classificar els signes gràfics en 7 tipus. Aquests són els següents:

- La mida: ensenya la forma de veure les coses, d'enfocar la vida i d'autovalorar-se.
- La forma: està relacionada amb com la persona es relaciona amb la gent, el seu nivell cultural, els seus interessos i preocupacions i els estats d'ànim.
- La pressió: mesura la resistència i la vitalitat de la persona.
- La direcció: mostra les variacions en l'humor, l'estat d'ànim i la voluntat de qui escriu. A més a més, també té un lligam amb els assoliments personals.
- La velocitat: indica el ritme en què s'escriu i el grau d'intel·ligència de la persona.
- La continuïtat: observa la capacitat per a unir les idees i la facultat per a combinar la intuïció i la lògica.
- L'ordre: qualifica la capacitat organitzativa de les idees, la conformitat amb les lleis i els deures, la netedat i l'administració del temps.

3.2. L'ESCOLA SIMBÒLICA

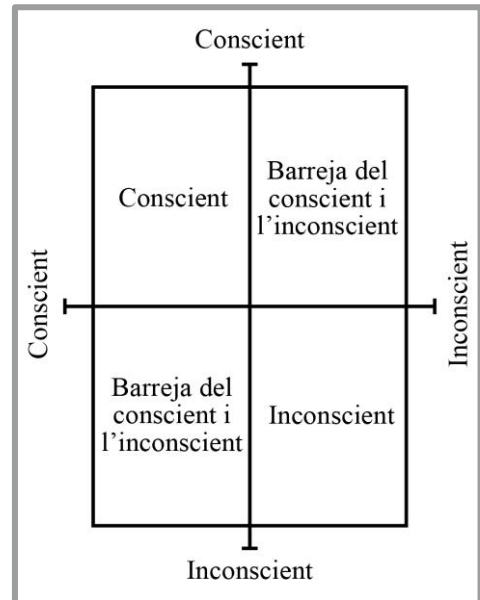
Fundada per Max Pulver a Suïssa l'any 1900, defensava la seva idea que el full en blanc era una representació del món. Segons ell: “al escriure en el paper, el hombre se mueve

¹⁰ Cita extreta del web *Grafologia i Morfopsicologia* (<http://dom.cat/fae>), on apareixen un recull de cites relacionades amb la Grafologia.

entre el cielo y el abismo, entre el pasado y su futuro”¹¹. Va demostrar que al paper s’hi representa la realitat, tant el futur, el present o el passat, com els instints, la sensualitat, les idees o la ment¹². També va marcar la importància de la representació del comportament de la persona en un text escrit.

3.3. L’ESCOLA PROFUNDA

Representada per Edmond Solange Pellat i Ludwig Klages, i per Mauricio Xandró en l’àmbit espanyol, aquesta escola va utilitzar elements de la teoria psicoanalítica com el conscient i l’inconscient. La teoria que defensava era que quan algú escriu, no només intervenen elements conscients, sinó que també n’intervenen d’inconscients. Aquests es baten quan algú escriu fent que encara que la persona vulgui escriure d’una forma clara i entenedora, aquest intent es pugui veure alterat per les idees expressades o els sentiments d’aquesta, els quals es converteixen en elements inconscients i poden deformar l’execució de la lletra.

Resum de la teoria de l'Escola Profunda.
Font: Calígrafa. <http://dom.cat/dru>.

Aquest fet es veu clarament quan, per exemple, s’escriu una carta. Quan es comença, hi ha consciència plena del que es vol escriure, convertint així l’extrem superior esquerre del full en el punt de major grau de consciència. A mesura que s’escriu, la inconsciència va guanyant espai. Per això, es pot afirmar que a la part esquerra de la pàgina és on està representada la consciència i, a la dreta, la inconsciència. Al mateix temps, a la part superior del full es troba la consciència i, a la inferior, la inconsciència.

Per altra banda, aquesta escola va fer una gran aportació introduint els anomenats *jo social* i *jo personal*, que es reflecteixen en el text (el primer) i en la firma i rúbrica (el segon). El *jo social* representa com es relaciona la persona amb la resta de gent i com es dona a conèixer. El *jo personal* permet saber els aspectes complementaris i reservats d’aquesta persona.

¹¹ Cita extreta del llibre *Grafología fácil*, de José Javier Simón.

¹² La teoria de Max Pulver està explicada a l’apartat 6. *La simbologia de l’escriptura*.

3.4. L'ESCOLA EMOCIONAL

Fundada a Alemanya l'any 1930 i amb Raphael Schermann i Curt August Honroth com a màxims representants, va incorporar l'inconscient personal en la Grafologia. Sostenia que les emocions quedaven reflectides al paper mitjançant petits canvis o desviacions en els traços d'algunes paraules, ja que per algun motiu aquestes repercuteixen emocionalment a la persona que escriu, fent que les escrigui d'una forma diferent. Aquest fenomen rep el nom de *Lapsus Calami*.

3.5. L'ESCOLA GRAFOMÈTRICA

L'objectiu principal d'aquesta escola era l'estudi de la personalitat a través de l'escriptura. Per fer-ho, mesurava els espais en blanc de diverses mostres grafològiques per després donar-li un significat psicològic. Al cap de pocs anys d'utilitzar-se aquesta tècnica, però, es va deixar de fer servir perquè no aportava els resultats esperats. Malgrat tot, l'escola grafològica que va sorgir posteriorment va quedar marcada per alguns dels seus procediments i avui dia encara se segueixen utilitzant alguns d'ells en la perícia cal·ligràfica de les firmes.

3.6. L'ESCOLA GRAFONÒMICA

Aquesta escola, encara vigent avui dia, va fer una classificació dels tipus de lletres, donant-los un nom i un sentit psicològic en un context determinat. Una de les característiques més importants d'aquesta escola és la seva metodologia, ja que va aconseguir anar d'allò més global a allò que era concret, i sempre matisant el significat que es van donar a les lletres.

3.7. L'ESCOLA INTUÏTIVA-CONTRASTADA

Es va fundar a Itàlia l'any 1950 i tenia el frare franciscà Girolamo Moretti com a membre més destacat. Seguint la ideologia de Moretti, que definia la Grafologia com "la ciència experimental, que partiendo del solo gesto gráfico, revela tendencias psíquicas que surgen de la naturaleza"¹³, buscava contextualitzar la interpretació psicològica, és a dir, no donava un significat psicològic a partir d'una lletra determinada, sinó que valorava tot el context en què es trobava el text escrit. Per a ell, cada gest era l'expressió visible i controlable de la singularitat psicosomàtica de la persona, i va considerar l'escriptura com el reflex de la persona que escriu.

¹³ Cita extreta del web *Calígrafa* (<http://dom.cat/el5>), on hi trobem una descripció detallada de les característiques de les diferents Escoles Grafològiques.

Moretti va crear el seu propi mètode grafològic, distingint els signes en substancials (allò que és genèric o heretat i el temperament), modificants (els factors externs i el caràcter) i accidentals (les experiències vitals que formen i alteren el seu equilibri individual). A més a més, va classificar els signes i les seves combinacions en tres aspectes fonamentals que són: la pressió (les variacions del to i el ritme), el gest gràfic (la síntesi singular d'un moviment espontani únic de cada persona) i el gest fugitiu (la projecció de les característiques i actituds individuals).

Les lleis més importants del sistema de Moretti es podrien resumir en:

- Qualsevol signe gràfic que es trobi en un escrit posa en evidència l'intel·lecte, la part afectiva-activa i tot el que és somàtic.
- El valor dels signes grafològics es mesura en dècimes. No és necessari mesurar-ho d'una forma exacta, ja que el mètode és matemàtic per a la precisió però s'adapta al que és psicològic, que no és matemàtic.
- El valor dels signes és vàlid tant per a dones com per a homes; tot i que, a la pràctica, els gestos gràfics varien segons el sexe de la persona.
- Per a trobar els signes que expressen la personalitat de la persona, cal tenir en compte els signes que acompanyen, els quals poden ser favorables, contraris o indiferents.
- Els signes per si sols tenen un significat, però a l'hora de combinar-los amb els altres signes poden patir canvis en el significat.
- La personalitat es mostra mitjançant els signes substancials. Si aquests no hi són, pels signes modificants; i, si es donés el cas que aquests també falten, pels signes accidentals.
- És necessari que el text escrit que s'ha d'analitzar sigui fruit d'una escriptura espontània, perquè com més ho és, més detalls ens donarà.

La Grafologia només ens ensenya les tendències naturals.

4. LES APLICACIONS DE LA GRAFOLOGIA

Avui en dia, la Grafologia ha aconseguit arribar a molts camps i a ser reconeguda amb cert prestigi, ja que ajuda a desxifrar punts de la personalitat humana que mai havien sigut interpretats per cap altre tipus de test psicològic o, com a mínim, no amb tanta precisió.

Un dels àmbits en el qual s'aplica aquesta ciència és el laboral. Cada cop més, els Departaments de Recursos Humans de les empreses utilitzen aquesta tècnica, a part d'altres tests psicològics, per conèixer en profunditat els possibles nous treballadors i treballadores, reduint costos i temps. D'aquesta manera, poden saber les qualitats de les persones candidates a l'hora de fer una feina i escollir qui més s'adiu al lloc de treball que es vol ocupar, tant des del punt de vista tècnic com de personalitat. A més a més, la Grafologia permet tenir una idea aproximada de les relacions laborals entre els diferents membres de la plantilla i el seu lligam amb càrrecs de nivells superiors.

En el cas de la justícia, existeix la Perícia Cal·ligràfica, la qual té com a finalitat afirmar si un manuscrit, firma o rúbrica són autèntics o no per poder corroborar si el document en qüestió (un testament, un contracte, un comprovant, una pintada, etcètera) és vertader o una falsificació. Tanmateix, també podria ajudar a conèixer l'autor d'un text anònim si es té constància d'altres escrits d'aquesta persona i se sap que estan escrites per ella.

Per altra banda, la Grafologia és igualment present en la medicina, ja que mostra la psicologia del pacient i podria indicar possibles indicis d'alguna malaltia o alteracions físiques o psíquiques. En l'àmbit de la medicina forense i en la criminologia, ajuda a crear perfils i informes grafopsicològics i grafopatològics, els quals donen a conèixer aspectes de la personalitat del seu autor o autora perquè es pot saber si una persona és agressiva o no, si tendeix a actes suïcides o no, gràcies a la seva escriptura. S'ha de tenir en compte sempre que un grafòleg o grafòloga tracti temes relacionats amb la salut, treballarà conjuntament amb un professional mèdic per evitar qualsevol deducció errònia.

Aquesta ciència també és present en la investigació històrica per ajudar a analitzar escrits antics amb la intenció de descobrir si una escriptura és o no autèntica i per conèixer millor la personalitat de les persones al llarg de la història, sobretot d'aquelles que comptaven amb algun reconeixement per alguna raó.

Cal destacar que és una gran tècnica d'autoconeixement, ja que permet aprofundir en la personalitat pròpia, en l'interior del *jo*. D'aquesta manera una persona es pot conèixer millor i pot acceptar, modificar o potenciar els diferents aspectes del seu caràcter, creixent

així com a persona. Si s'analitzessin les escriptures de tots els membres d'una família, es podrien saber les relacions existents i el rol que pren cada persona. Altrament, també es pot utilitzar la Grafologia per estudiar l'evolució de la personalitat d'un individu analitzant la seva lletra en diverses etapes de la seva vida.

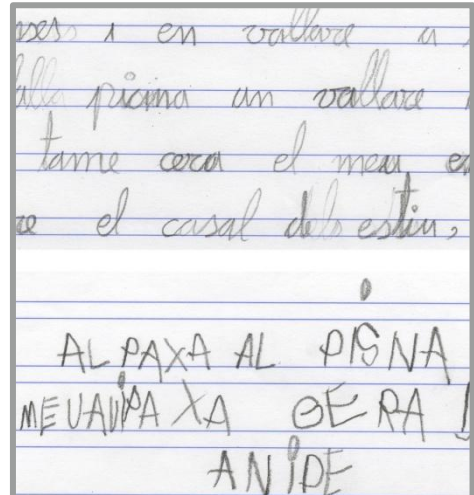
4.1. LA GRAFOLOGIA EN INFANTS

Finalment, és important ressaltar la presència de la Grafologia en el camp pedagògic i infantil. Centrada principalment en l'estudi del desenvolupament emocional i grafomotriu de l'escriptura d'infants i adolescents, és, actualment, un dels millors mètodes per detectar i/o prevenir alteracions en l'escriptura. Mitjançant l'anàlisi de diversos escrits es pot conèixer el desenvolupament mental i emocional de l'infant perquè sovint la seva edat i grau de maduresa no coincideixen.

Quan es fa l'estudi de l'escriptura d'un nen o nena es valora la seva grafomotricitat, és a dir, el mecanisme fisiològic del gest gràfic i dels moviments de l'escriptura,

els quals plasmen les alteracions en l'escriptura o en qualsevol etapa del seu aprenentatge. La disgrafia n'és un exemple, i és present quan la grafia és deficient en relació amb l'edat de l'infant, fet que pot ser que no sigui causat per cap dèficit neurològic o intel·lectual.

Amb l'objectiu de solucionar qualsevol problema possible, es pot dur a terme una reeducació grafoescriptural. Això consisteix en una sèrie de tècniques i estratègies que ajuden a reeducar la lletra basant-se en un treball constant i fent un seguit d'exercicis grafomotrius.

*Comparació de dues escriptures de dos infants de la mateixa edat. Es veu clarament que la primera mostra és adequada per la seva edat (6 anys), mentre que la segona presenta una disgrafia.
Detall de les mostres número 19 i 20.*

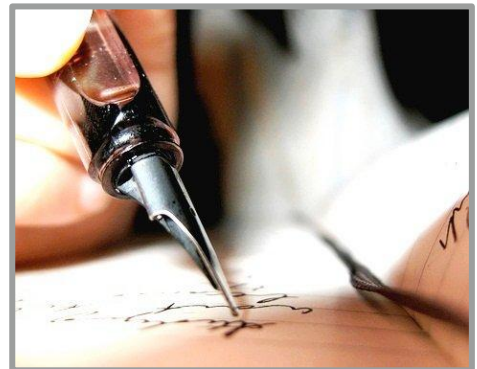
5. COM FER UNA ANÀLISI GRAFOLÒGICA

Quan una persona escriu es mou d'una forma única i característica. En la ciència grafològica es dona molta importància a aquest moviment perquè, a partir de la mà, es queda plasmat al paper molt més que només signes gràfics. Encara que pugui semblar una cosa simple no ho és, atès que aquest moviment està provocat per un seguit d'impulsos neuronals diferents que sorgeixen al cervell i que són provinents de diverses parts d'aquest òrgan, i per això es pot afirmar que, de fet, és el cervell que escriu. En definitiva, un acte que pot semblar tan senzill com és el fet d'escriure, comporta tota una sèrie d'accions molt complexes. Al mateix temps, també cal ressaltar que l'escriptura és un acte molt personal, tant pel que expressa com per la forma de les grafies que representen aquestes idees.

Il·lustració en què s'observa el recorregut que fa l'impuls neuronal des del cervell fins la mà, passant per l'espatlla, el braç i el canell.

D'altra banda, cal tenir present que existeixen tota una sèrie de factors que alteren el resultat de l'escrit, ja siguin interns o externs. Els primers són la vista, el flux nerviós, la circulació sanguínia, els canvis hormonal i els trets físics de la persona. Els segons són la relació amb la persona que ha de llegir el text, l'estat d'ànim de l'individu en el moment d'escriure, la postura en què aquest està situat i, finalment, la temperatura ambient.

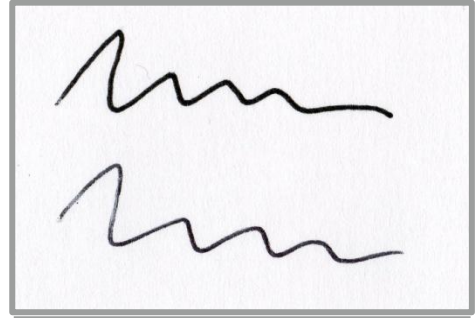

Font: Tumblr. <http://dom.cat/eqf>.

Així doncs, les persones que apliquen aquesta ciència, els grafòlegs i les grafòlogues, analitzen els moviments de la mà a l'hora d'escriure per arribar a conèixer, o intentar desxifrar, la personalitat de la persona que s'estudia.

Dit això, és important tenir una bona mostra grafològica per poder dur a terme l'anàlisi de forma adequada. Abans de fer-la, però, caldria saber si el subjecte al qual s'ha d'estudiar és home o dona, la seva edat i si pren qualsevol tipus de medicació que pogués alterar el seu traç a l'hora d'escriure.

L'ideal per fer una anàlisi òptima és disposar d'un escrit espontani, efectuat en un paper blanc sense línies, i amb l'estri amb el qual la persona acostumi a escriure, tot i que és millor que es tracti d'un bolígraf, ja que permet veure d'una forma més clara els moments en els quals la persona fa més pressió. La mida del full utilitzat no és important, però sí que és necessari que el text hagi estat redactat al ritme habitual de la persona. A més a més, és recomanable que estigui efectuat sobre una superfície llisa. Per altra banda, es podria destacar que el seu contingut és totalment indiferent

En aquesta imatge es pot veure clarament la diferència entre escriure amb un bolígraf de gel o fer-ho amb un bolígraf normal. Tal com es pot apreciar, el traç de la primera línia es manté uniforme, mentre que el traç de la segona, efectuat amb un bolígraf normal, es pot veure clarament on la persona ha fet més o menys pressió.

perquè en la Grafologia no és important el que diu l'escrit, sinó la lletra en si. Finalment, caldria dir que és interessant que el text estigui firmat, amb totes les firmes que l'autor tingui, ja que en elles s'aprecien factors profunds de la seva personalitat que poden no aparèixer en l'escrit.

Quan un grafòleg o grafòloga du a terme una anàlisi grafològica, segueix uns passos establerts. Primer de tot dóna una ullada a l'escrit, seguida per una enumeració de totes les particularitats que es poden veure en les grafies, les quals són úniques en cada persona. Just després dóna un significat a tots aquests traços, interpretant-los i comparant-los entre ells. Per acabar, procura verificar el que ha obtingut a partir del seu estudi amb altres proves o tests que la persona analitzada s'hagi fet, per així tenir un veredicta el més encertat possible.

6. LA SIMBOLOGIA DE L'ESCRITURA

Escriure en un full suposa situar-se socialment al món, i la forma en què avança l'escriptura condiciona la manera en la qual les persones es relacionaran amb l'individu en qüestió. També cal tenir present que el mode en què aquesta estigui distribuïda pel paper i la seva mida, exposarà com es mostra la persona davant els altres.

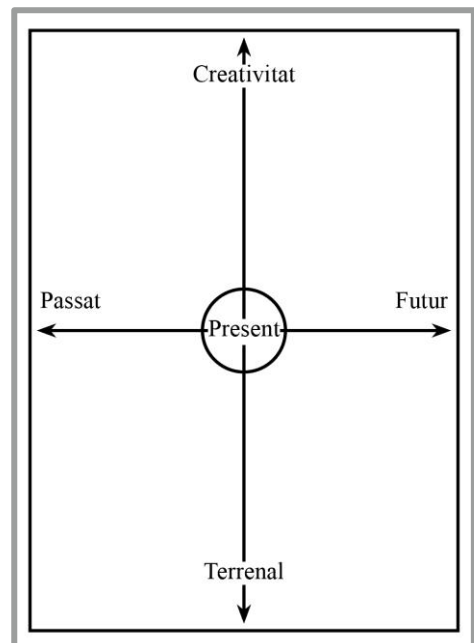
Moltes vegades les persones senten un cert temor quan es troben davant un foli en blanc. Malgrat que sovint es creu que és perquè allò que s'ha escrit roman, aquestes saben, encara que sigui de forma inconscient, que aquell full simbolitza la seva vida. I és aquest el valor que pren un paper en blanc des del punt de vista grafopsicològic, el qual parteix del temps de què es disposa i de les possibilitats que la vida ofereix.

Per altra banda, també és important saber què representa el text escrit, ja que sense ell no es podria dur a terme una anàlisi grafològica d'un individu, pel fet que no encarna res més que la persona que l'escriu. És el seu propi *jo*, el seu *ego* projectat al paper. És la persona situada a la vida segons el que el seu propi inconscient li dicta. Les lletres, la zona escrita, formen tot el que és personal, mentre que els espais en blanc són el terreny vital simbòlic que es deixa als altres. Partint d'aquí el text es considera un tot, el qual se situa en cinc zones diferents.

Max Pulver va portar la realitat al paper escrit. Va dividir l'escriptura en cinc zones i a cada una li va assignar una sèrie de valors i idees. Aquestes estaven representades en qualsevol part d'un text escrit (el full, els paràgrafs, les línies, les paraules o les lletres) o de qualsevol tipus d'expressió gràfica.

A la zona superior de qualsevol escrit s'hi situen els aspectes teòrics, creatius i espirituals de la persona. Hi predomina tant tot allò intel·lectual com les posicions de domini, poder o imposició.

A la zona inferior de qualsevol escrit s'hi reflexa tot el que és material o instintiu, tant com tot el que és pràctic. Se situa en aquesta zona el món dels estereotips, la creativitat o els projectes pràctics concrets. També s'hi pot observar la subordinació, el fet de deixar-se portar o la submissió.

*Resum de la teoria de Max Pulver.
Font de la imatge: Grafologia, d'Àlex
Martínez Miralpeix.*

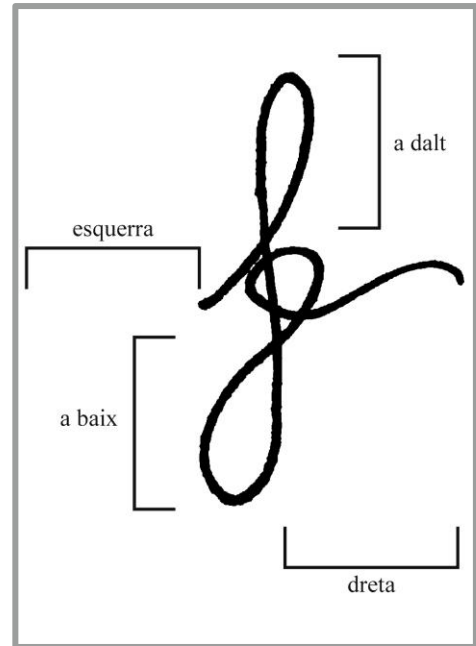
En escriure d'esquerra a dreta, a la zona esquerra s'hi troben tots els fets passats i el que està relacionat amb el món interior i personal. S'hi associa, també, la figura materna, la família d'origen, la timidesa, els impediments, les normes i els costums.

A la zona dreta es troben les expectatives vitals, tot allò que la vida pot oferir a la persona, l'extraversió, la sociabilitat i els projectes realitzats; és a dir, el futur.

Finalment, a la zona central s'hi troba l'egocentrisme, tot el que està relacionat amb el jo, l'autocontrol i l'emotivitat. També simbolitza el present.

Quan s'aplica aquesta teoria en les paraules, la part de dalt de les lletres simbolitza les idees i les tendències ideals i espirituals. A la part de baix de les lletres s'hi troba tot allò que està relacionat amb

aspectes materials i pràctics. Els traços inicials, els de l'esquerra, manifesten el que la persona vol ser i, els traços finals, els de la dreta, indiquen si s'ha assolit el que esperava.

*En aquest gràfic es pot veure que cada una de les parts en què es divideix l'espai també es pot aplicar en una lletra, com en aquest cas, però també a una paraula, firma, paràgraf o full.
Font de la imatge: Grafologia, d'Àlex Martínez Miralpeix.*

7. ELS MARGES

El text representa la personalitat de qui l'escriu, i el paper l'ambient vital en què es troba. La situació del text té una relació directa amb la ubicació social de la persona. És per aquest motiu que cada persona deixa uns marges característics, i per això en la Grafologia es tenen en compte els quatre marges que existeixen (superior, inferior, esquerre i dret). Finalment, cal saber que la situació del text sobre el paper dependrà dels marges que la persona deixi.

7.1. EL MARGE SUPERIOR

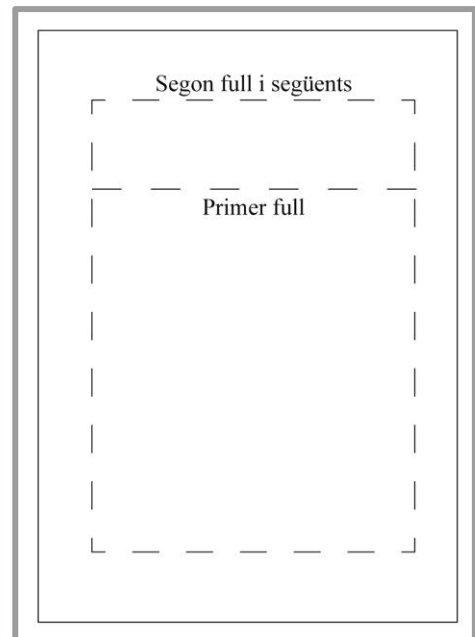
El marge superior varia en funció del tipus de text redactat i a qui va dirigit, ja que representa la distància psicològica entre l'autor i el receptor. D'aquesta manera, com més amunt comenci a escriure l'individu, més proper se sentirà de la persona a qui escriu. Generalment, els marges superiors petits indiquen que s'està predisposat a les relacions socials i que s'és proper a la resta de gent.

La distància ideal d'aquest marge és d'entre un 25 i un 30% de la llargada del full en el cas que es tracti del primer, mentre que mesuraria d'entre un 10 i un 15% en les pàgines següents.

7.2. EL MARGE INFERIOR

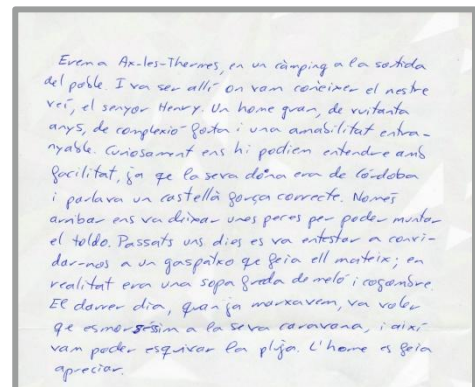
El marge inferior de qualsevol escrit indica el domini que la persona té d'ella mateixa, alhora que té relació amb tot el que és material. Si és gran, mostra que no es preocupa tant per l'estalvi i que s'adapta millor als canvis. Si, en canvi, és petit, a aquesta persona li costa canviar de situacions o d'ambients i ho aprofita tot, tant el temps i els diners com l'esforç.

Sempre s'ha de comptar a partir del segon full, ja que el marge inferior del primer depèn de la llargada del text. Allò normal és que mesuri entre un 10 i un 15% de la longitud del paper.

Plantilla on es poden observar els marges considerats correctes.

Font: Grafología fácil, de José Javier Simón.

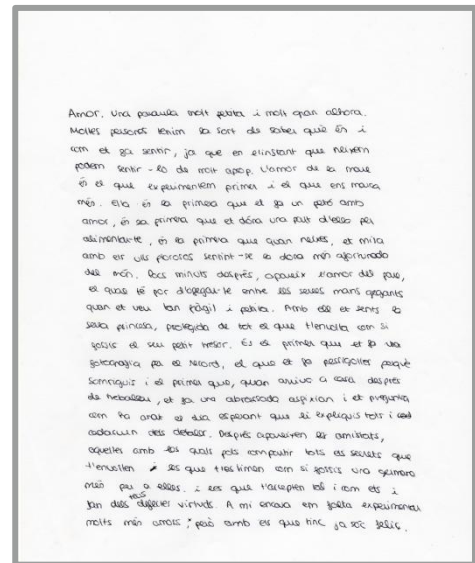
Exemple de marge superior petit, cosa que indica que aquesta persona necessita estar envoltada de gent, li és fàcil confiar en els altres i és directa a l'hora de dir el que pensa.

Detall de la mostra número 1.

7.3. EL MARGE ESQUERRE

El marge esquerre del full està lligat amb el passat i amb les coses familiars i conegudes, però també amb la introversió o extraversió i a la por a qualsevol idea o fet nou. Quan es dona el cas que és petit, s'entén que la persona que ha escrit el text és estalviadora i està interessada en el passat, la seva família d'origen, les tradicions i els records. D'altra banda, si el marge esquerre és gran, la persona està pendent del futur. Si aquest és extremadament gran, és probable que existeixin problemes o distanciaments familiars, cosa que podria provocar el fet de no voler recordar el passat.

No obstant això, es poden apreciar diverses alteracions en aquest marge. Per exemple, quan es va fent menor a mesura que avança l'escrit, això indica que la persona vol disminuir qualsevol tipus de despesa. Una altra situació seria quan, al llarg de l'escrit, el marge esquerre es va fent més gran, fet que indica que es tendeix a utilitzar més del que s'havia planejat (despeses que no són només econòmiques). En el cas que el marge estigui molt ben alineat, això mostra que, segurament, la persona té molt bona memòria i s'esforça per ser ordenada. Quan, per contra, el marge esquerre és irregular, la persona es troba en un moment de lluites interiors constants, emotivitat i desordre, i és també un símbol de caos i immaduresa en una persona de canvis continus.

Exemple de marge esquerre còncau, en forma de parèntesis, fet que dona a entendre que la persona en qüestió intenta buscar un equilibri a què arriba a partir d'una primera planificació que després ha d'adaptar a la situació en la qual es troba.

Detall de la mostra número 2.

Allò normal és que mesuri entre un 10 i un 15% de l'amplada del paper.

7.4. EL MARGE DRET

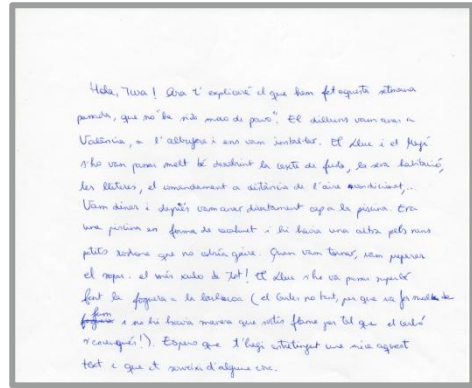
José Javier Simón, perit cal·ligràfic, inclou en un dels seus llibres una metàfora, que diu així: "El margen derecho es como el precipicio de la vida al cual se asoma quien escribe"¹⁴. Just després anota que: "Es verdad; cuando nos vamos aproximando al margen derecho, nuestro inconsciente siente que el terreno (el papel) se acaba bajo sus pies, que todos los peligros están

¹⁴ Cita extreta del llibre *Grafología fácil*, de José Javier Simón.

ahí, acechantes, dispuestos a “devorar” al que ose invadir ese terreno”¹⁵. Aquesta afirmació és ben certa, ja que el marge dret del paper és una zona molt inconscient, on el cervell i la mà es relaxen i, per això, és el més difícil de controlar i és lògic que s’hi produeixin canvis. Simbolitza el futur, la societat i l’entorn de la persona, i és per aquest motiu que dona informació de com la persona es relaciona i s’enfronta a aquestes situacions.

Com més gran és aquest marge, més tímidesa, indecisió i desig de seguretat mostra la persona. De vegades s’hi poden observar espais en blanc, com si fossin mossegades, que reben el nom de *fantasmes*, els quals mostren la por inconscient davant el que vindrà. Contràriament, quan és petit, la persona tindrà més seguretat i facilitat a l’hora de relacionar-se. A més a més, si el marge és recte, es pot entendre que la persona té molta capacitat d’autocontrol i organització.

Allò normal és que el marge dret del full sigui d’un 10% de l’amplada total d’aquest.

Exemple de marge dret irregular. Aquest fet demostra que aquesta persona podria patir canvis en l'estat d'ànim, passant amb facilitat de la felicitat a la tristesa, o al revés. A més a més, pot ser que aquests canvis d'estat impulsin l'aparició d'un esperit artístic.

Detall de la mostra número 3.

7.5. RELACIONS ENTRE ELS MARGES

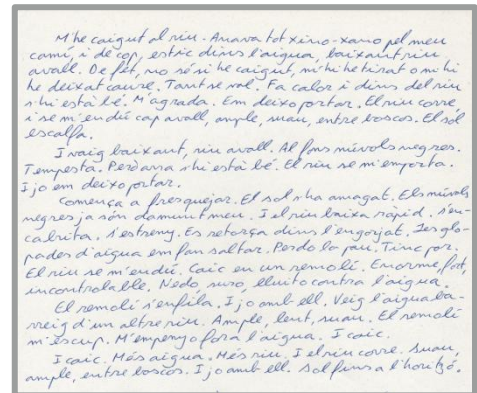
En algunes ocasions es poden manifestar combinacions de dos o més marges, com per exemple en el cas que el text queda desplaçat a l'esquerra (marge esquerre estret, marge dret ample) i aleshores es produeix una contracció. Si el text queda desplaçat a la dreta (marge esquerre ample, marge dret estret), es produeix una expansió. En el cas que quedi desplaçat cap a dalt (marge superior estret, marge inferior ample), la persona tendirà a agafar-se excessives confiances, mentre que si el text queda desplaçat cap a baix (marge superior ample, marge inferior estret), la persona prendrà unes distàncies socials excessives.

Quan succeeix que els dos marges (esquerre i dret) són amples, el text es troba estret en el full, igual que la persona que l'ha escrit, la qual pot patir ansietat. En el cas que els dos marges siguin estrets, o que gairebé no existeixin marges, informa que la persona arriba a abastar més del que les seves capacitats li permeten.

¹⁵ Cita extreta del llibre *Grafología fácil*, de José Javier Simón.

Una altra possibilitat és quan una persona ocupa tot el paper a l'hora d'escriure, cosa que indica que té un gran terreny psicològic en què sap defensar-se. Si, en canvi, deixa molt de marge, sol permetre massa coses als altres i acostuma a no expressar-se.

D'altra banda, la forma en què s'ocupa el paper també proporciona informació sobre com la persona aprofita l'energia i les possibilitats que la vida (representada pel full en blanc) li ofereix. Com més ocupat està el full, més profit traurà la persona de la vida, aprofitant al màxim el que li brinda. Tot i això, existeixen uns límits, com podria ser un aprofitament excessiu del paper, que exposaria que la persona estalvia desmesuradament posant en perill valors personals. Contràriament, uns marges massa amples suposen un malbaratament de qualsevol tipus d'energia per part de la persona.

Exemple de marges superior, esquerra i dret inexistents. Això és així perquè es tracta d'un individu amb un gran sentit de l'eficiència i d'algú que vol arribar a la gent sent ell mateix.

Detall de la mostra número 4.

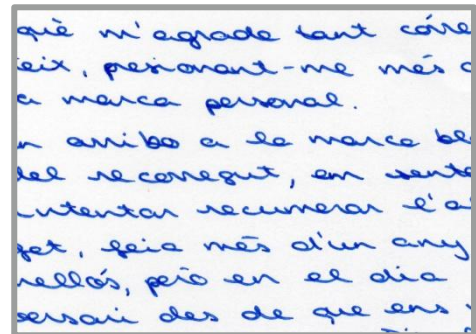
Així doncs, es pot afirmar que si els marges són els adequats i, en conseqüència, el text ocupa el lloc idoni en el full, la persona també ocuparà el lloc que li escau en la societat, duent a terme el seu rol i coneixent el que li pertoca o té capacitat de fer. Es tractaria, llavors, d'algú assertiu, amb la capacitat d'expressar-se amb llibertat i seguretat respectant sempre els altres. Per contra, si o els marges o el text o ambdós no ocupen el lloc adequat, la persona patirà una certa desorientació social que li provocarà no arribar a conèixer els seus límits en la societat on viu.

8. L'ORDRE INTERN DEL TEXT

Que l'escriptura estigui millor o pitjor ordenada també indica si la persona a qui pertany la lletra és ordenada o no en qualsevol aspecte de la seva vida. Per saber si una lletra o escriptura està d'una manera o de l'altra, primer de tot cal fixar-se en si la lletra és *bona* o *dolenta*, cosa que no és ni definitiva ni determinant a l'hora de veure com és la persona a la qual s'està analitzant. Després s'ha d'estudiar com estan distribuïts les línies i la relació que existeix entre elles. També és necessari observar com estan col·locades les paraules dins les línies i, finalment, com es distribueixen les lletres dins les paraules.

8.1. LA DISTÀNCIA ENTRE LÍNIES

La distància considerada normal entre dues línies és la de 5 o 6 vegades l'altura del cos mitjà de la lletra, és a dir, la part central de les lletres sense tenir en compte ni les crestes (la part de les lletres que sobresurt cap dalt), ni els peus (allò que sobresurt per la part inferior de la lletra). Si la distància entre les línies és menor a la mitjana, existeix una condensació, cosa que indica que la persona té una dificultat per a posar en ordre les seves idees i que tendeix a estalviar. Si aquesta distància fos major, suposaria que la persona perd energia, acostuma a malgastar i té dificultats per a relacionar-se.

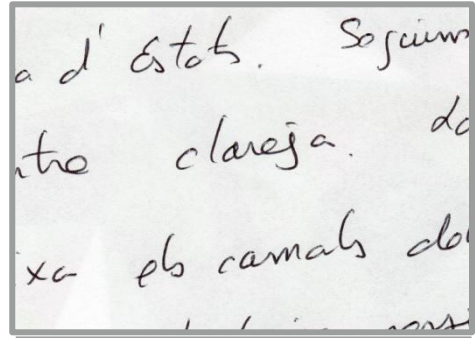

*Exemple en què les línies estan molt juntes entre elles. A més a més, també es pot apreciar que la separació entre paràgrafs (a les línies 3 i 4 de l'escrit), és igual a la resta d'espais.
Detall de la mostra número 5.*

Per altra banda, és freqüent que la distància entre paràgrafs sigui més gran a la comuna, ja que aquests simbolitzen una separació d'idees, les quals estan expressades en el text. Quan aquesta separació és més gran del que seria habitual a mesura que redacta el text, la persona intenta ordenar les idees que vol plasmar en l'escrit. Si es té en compte des del punt de vista de la personalitat, s'entén que aquest individu presenta símptomes d'aïllament, mentre que si es relaciona amb les facultats que té, vol dir que aquest necessita combinar períodes de descans entre períodes d'activitat.

8.2. LA DISTÀNCIA ENTRE PARAULES

Quan es tracta de la distància entre les paraules d'una mateixa línia, el fenomen que esdevindria més habitual és que s'equivalgui a una *m* de la mateixa escriptura. En el cas que aquesta distància sigui més gran, aleshores existeix un desig per posar en ordre les idees pròpies. D'una altra banda, si les paraules s'ajunten entre elles, d'aquesta manera es considera que la persona tendeix a veure les coses des d'un punt de vista propi, deixant de banda totes les altres idees o consideracions que no són pròpies de l'individu.

Aquí es pot veure una distribució de l'espai desigual, causat pel fet que les paraules estan molt separades entre elles. Això és el reflex d'un individu que li costa concentrar-se i, per això, es produeix com una espècie de tall en el pensament, cosa que queda plasmada al paper.

Detall de la mostra número 6.

També és interessant destacar els *ganivets*, que són les zones en blanc situades dins el text que representen els temors ocults i les angoixes que té la persona que escriu el text. Si aquestes zones són llargues, reben el nom de *xemenies*.

8.3. LA DISTÀNCIA ENTRE LLETRES

La distància entre lletres és la separació que hi ha entre el centre de cada dues lletres seguides, la qual ha de ser d'una *o* de la mateixa escriptura. Quan les lletres estan molt juntes s'interpreta que la persona a qui pertany no vol que els altres coneguin gaires fets de la seva vida, al mateix temps que tampoc vol que prenguin gran part d'aquesta, cosa que moltes vegades la porta a tancar-se en banda. Contràriament, en cas que aquesta distància sigui molt gran, s'entendrà que la persona tendeix a obrir-se molt personalment.

8.4. ESCRIPTURA ORDENADA O DESORDENADA

Una escriptura és considerada ordenada quan l'execució, la llegibilitat i la distància entre línies, paraules i lletres és correcta, cosa que indicaria que el seu autor o autora és una persona organitzada, que sap planificar-se i que estructura la seva vida de forma lògica i coherent.

Malgrat tot, el més comú és que en tota escriptura hi hagi algun paràmetre que no està realitzat de forma totalment correcta. Per aquest motiu, cada cas s'ha d'analitzar de forma individual per considerar si l'escriptura en qüestió està ordenada o no.

9. LA MIDA DE LA LLETRA

En llegir un escrit fet a mà, el que més crida l'atenció és, possiblement, la grandària de la lletra. Això es deu al fet que no tothom fa la lletra de la mateixa mida, ja que mentre que hi ha gent que fa una lletra minúscula, d'altres la fan molt gran.

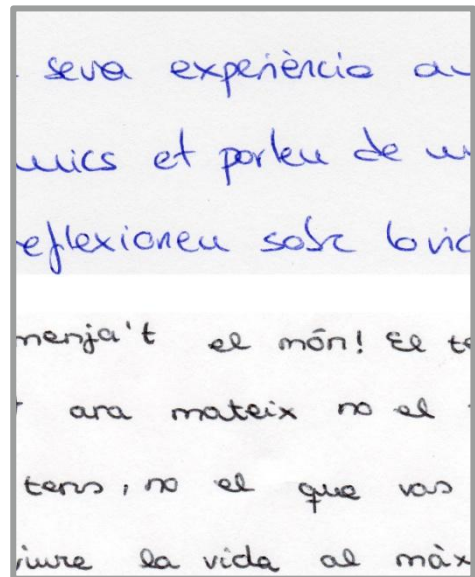
Els possibles defectes de visió, el format del paper que s'utilitza, la temperatura ambient, la tranquil·litat i qualsevol altre factor que pugui alterar (de forma positiva o negativa) l'estat d'ànim de la persona influeixen la mida de la lletra. Tot i això, les persones tenen una mida de lletra més o menys fixa.

Quan es parla de la mida de la lletra es fa referència al que seria el cos central d'aquestes, tot i que també cal tenir en compte la dimensió de tots aquells traços que sobresurten de les lletres, tant les crestes com els peus.

9.1. GRANS O PETITES

Es considera que una escriptura és de mida normal quan la part central de les lletres que la componen mesura, aproximadament, 3 mil·límetres. Si fa 4 mil·límetres o més es tracta d'una lletra gran; i, si mesura 2 mil·límetres o menys, parlem d'una lletra petita.

Aquella persona que fa una lletra gran es caracteritza per ser algú amb energia, vitalitat i capacitat per a treballar, sobretot en posicions en què s'assumeix responsabilitat i en moments en què es necessita una visió de conjunt. També indica que aquest individu està content amb ell mateix, té confiança en el que pot aconseguir i és optimista.

*Comparació d'una escriptura amb les lletres de mida normal amb una escriptura de lletra petita (2 mil·límetres).
Detall de les mostres 7 i 8.*

Per altra banda, la lletra petita s'associa amb persones meticuloses, que pensen sempre en els detalls. Aquestes acostumen a ser introvertides i tendeixen a guardar-se per elles mateixes el que pensen i senten. A l'hora de fer una feina prefereixen aquelles activitats que necessitin concentració i detallisme.

Tot i això, estudiar només la mida de la lletra no aporta tota la informació sobre la persona, sinó que tan sols mostra una tendència que, a mesura que avança l'anàlisi de l'escriptura, es podrà veure si és certa o no.

9.2. D'IGUAL O DIFERENT MIDA

Quan es dona el cas que les lletres d'una escriptura mantenen un format regular, s'entén que la persona a qui pertany és constant. S'associa també a la lògica, a la resistència i a la capacitat de concentrar-se i controlar les emocions pròpies.

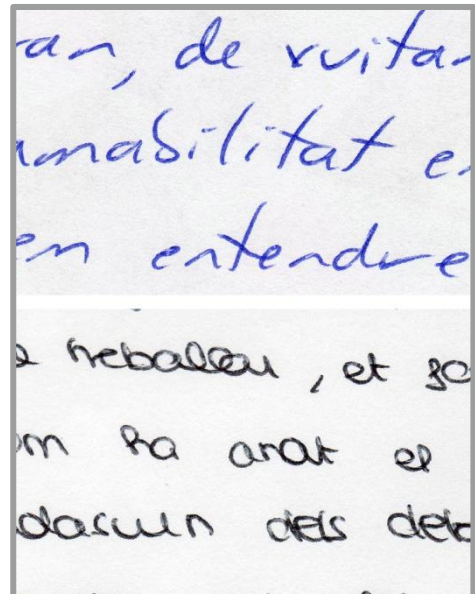
En canvi, si una escriptura presenta diferents mides de lletres, es tracta d'una persona emotiva que es guia per la seva intuïció, que sempre està envoltada de canvis i que és desorganitzada. Tot i això, podria passar es que aquests canvis en la mida de la lletra no fossin aleatoris, sinó que les lletres fossin cada vegada més grans o més petites. En el primer cas és símptoma d'una persona amb poca capacitat de captació. En segon indica que es tracta d'algú observador, amb empatia i a qui li costa superar els imprevistos. Quan el que passa és que algunes lletres pateixen augments sobtats de mida, la persona de qui es tracta és enginyosa.

9.3. L'ALÇADA I L'AMPLADA DE LES LLETRES

En fer una anàlisi gràfica també s'ha de tenir en compte la relació que hi ha entre l'alçada i l'amplada de les lletres. Les que són més altes que no pas amples, pertanyen a persones orgulloses i un punt egòlatres, és a dir, que s'adoren excessivament. Les lletres que són més amples que no pas altes, són pròpies d'algú humil, pràctic i realista.

9.4. LES CRESTES I ELS PEUS

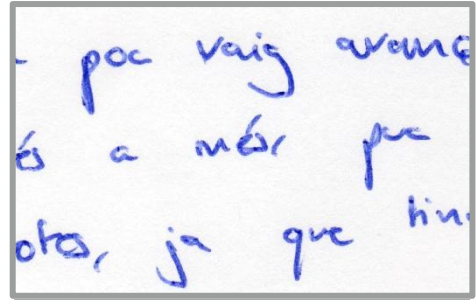
Les crestes són les zones superiors de les lletres *b, d, f, h, k, l i t*. La seva alçada òptima és, aproximadament, el doble d'una lletra minúscula de la mateixa escriptura. Aquells individus que fan les crestes més altes de l'habitual, donen molta importància a

*Comparació d'una escriptura amb les crestes de mida normal amb una escriptura de crestes petites.
Detall de les mostres número 1 i 2.*

les idees. Si, a més a més, aquestes crestes són més amples de l'usual, també serà molt imaginatiu. Per contra, quan les crestes són baixes, es tracta d'algú que té un cert pànic a tot el que és abstracte i que, per tant, prefereix les coses que són reals i tangibles.

Els peus són les zones inferiors de les lletres *f, g, j, p, q, y i z*. La seva llargada comuna és, aproximadament, el doble d'una lletra minúscula de la mateixa escriptura. Aquests peus representen la manera en què la persona s'enfronta a les possessions materials i als instints. L'amplada, la longitud i la pressió que aquests tenen o en què estan fets, influeixen en com la persona dóna importància a aquests temes.

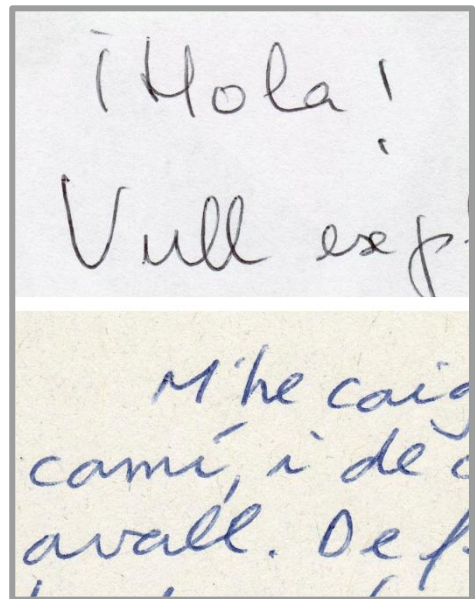
Exemple d'una escriptura de peus grans. Amb un cos de lletra mitjà de 2 centímetres, la llargada dels peus oscil·la els 5 i 6 centímetres, més del doble. Detall de la mostra número 9.

9.5. LES MAJÚSCULES

La majúscula inicial és una representació simbòlica de qui escriu. És per això que com més gran sigui aquesta majúscula, més estima es tindrà la persona a ella mateixa i més importància es donarà a ella i a tots aquells que l'envolten. Les majúscules petites, conseqüentment, indiquen una baixa autoestima i senzillesa.

9.5.1. Escriure en majúscules

Les persones que escriuen en majúscules són gent a qui no els agrada explicar els seus problemes ni que es notin les seves debilitats. És per això que escriuen en majúscules, per donar a entendre que no passa res. Tot i això, l'únic que intenten és protegir-se a si mateixes. D'altra banda, són persones a qui els agrada dirigir, organitzar i planificar, sempre amb una visió global. A més a més, són ambiciosos.

Comparació de dues escriptures amb majúscules diferents, ja que mentre les majúscules de la primera són grans, les de la segona són bastant petites. Detall de les mostres número 10 i 4.

També es pot donar el cas de gent que utilitzi les majúscules de tant en tant, en *ocasions especials*. Això és perquè creuen que la seva lletra és poc llegible i, així, a aquell qui llegeix l'escrit li és més fàcil entendre què ha escrit.

Un altre cas especial és quan hi ha gent que freqüentment, i repetint sempre la mateixa lletra, escriu una majúscula entre les minúscules d'una paraula. Aquest fet és propi de persones que volen ser reconegudes socialment i que tenen ambicions secretes.

10. LA FORMA DE L'ESCRITURA

El nivell de l'escriptura és la primera impressió que un té d'aquesta. Des d'un punt de vista més tècnic i grafològic, és un paràmetre bastant subjectiu. Té una forta relació amb l'individu, tant en el que és personal com en el que és intel·lectual. Així, el nivell d'escriptura s'ajusta al nivell de qualsevol dels aspectes de la vida d'una persona.

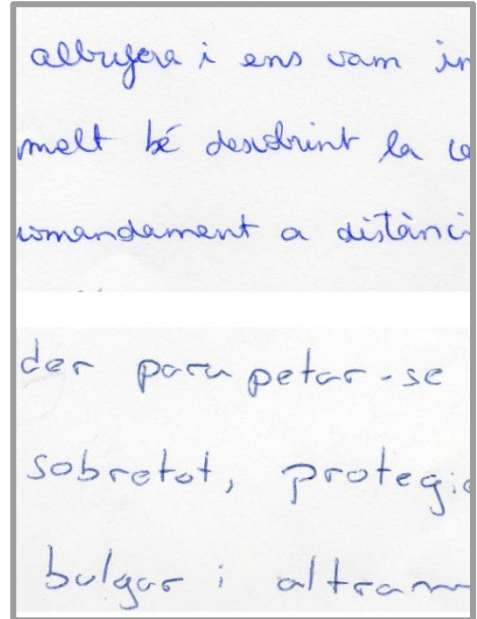
10.1. L'ESCRITURA CAL·LIGRÀFICA, TIPOGRÀFICA O PERSONAL

Les escriptures cal·ligràfiques són les que segueixen un model de cal·ligrafia, és a dir, que gairebé no s'han modificat d'ençà que es van aprendre. És pròpia de persones que tenen un caràcter tradicional i clàssic. Després hi ha les escriptures tipogràfiques, que són les que estan formades per lletres que semblen d'impremta. Cada cop més freqüents, pertanyen a persones que prefereixen el que és racional a allò que és emotiu, donant preferència a la raó davant els sentiments. La tipografia també fa referència a la lògica, la cultura, la sensibilitat profunda, el sentit estètic, les aspiracions artístiques i l'originalitat. Per acabar, cal parlar de les escriptures personals, les quals són úniques, originals i característiques de qui les escriu. Les persones que estan darrere d'aquest tipus de lletra són madures, tenen criteris propis i són independents. A més a més, tenen un nivell intel·lectual i personal elevat, tenen la ment oberta i són sinceres.

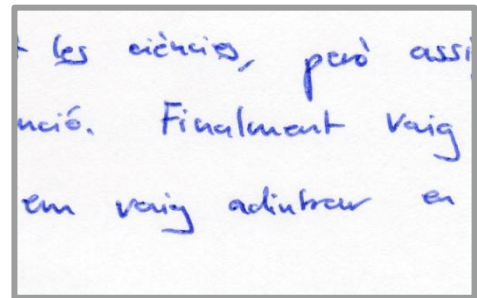
10.2. ALTRES TIPUS D'ESCRITURES

S'entén que una escriptura és angulosa quan els seus traços són cantelluts allà on haurien de ser corbats. Aquest fenomen està relacionat amb la duresa, la força, la resistència, l'autodomini, l'egocentrisme, la rigidesa i la intransigència.

En canvi, quan els traços són arcats allà on haurien de ser angulosos, es tracta d'una escriptura corba. Està lligat amb la gràcia, la flexibilitat, la dolçor, la intuïció i la mandra.

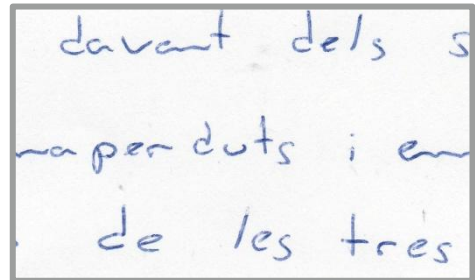
Exemple d'una lletra cal·ligràfica (la primera), i d'una de tipogràfica (la segona). Mentre que la primera escriptura està tota lligada, la segona està composta per lletres separades entre elles.
Detall de les mostres número 3 i 11.

Tot i que no es tracta d'una escriptura angulosa, és cert que el peu de la lletra g presenta un angle molt marcat.
Detall de la mostra número 9.

Aquests dos fets confronten el que és racional vers els sentiments, els pensaments contra les emocions. Són contradictoris però complementaris i, per això, es poden manifestar simultàniament en una mateixa escriptura.

Es considera que una escriptura és senzilla quan les lletres que la formen apareixen en els escrits amb els mínims traços. És pròpia de persones que tenen uns objectius molt concrets i que no es distreuen fent les coses. A més a més, també és comú que els agradi la senzillesa i la claredat en tots els aspectes.

Com es pot observar, aquesta escriptura utilitza, tan sols, els traços necessaris, sense arribar a tancar del tot els òvals de les lletres.

Detall de la mostra número 11.

Contràriament, una escriptura és complicada quan és complexa i compta amb traços que no són necessaris, cosa que podria arribar a dificultar la llegibilitat de l'escrit. La fan, generalment, aquelles persones que tenen una gran imaginació.

Una escriptura és natural quan està elaborada amb traços espontanis i senzills, duts a terme amb agilitat. Evidentment, és pròpia de persones naturals, espontànies i senzilles.

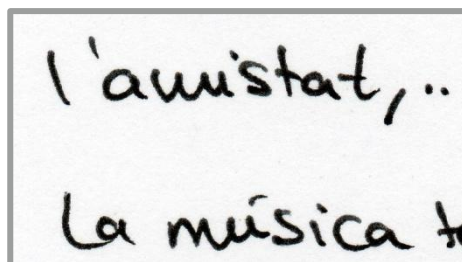
Per contra, és sofisticada quan les lletres d'aquesta presenten traços estranys, complicats i artificiosos. Pertanyen a persones sofisticades amb un caràcter poc clar.

Una escriptura és harmònica quan els seus traços són agradables de veure'ls. És pròpia de persones que no es comporten de forma conflictiva perquè se senten integrades ens els ambients on la seva vida es desenvolupa. Possiblement aquest individu també té facetes artístiques, sobretot plàstiques.

S'entén com a escriptura filiforme quan les lletres que la componen s'estiren, a l'hora d'escriure, com si fossin un fil. Quan aquesta és la lletra habitual d'una persona, indica que li és complicat centrar-se en les coses i que canvia amb rapidesa. Necessita els canvis i li és difícil profunditzar, sobretot en el terreny sentimental. Malgrat tot, aquest individu té una gran intuïció i uns bons reflexos mentals.

10.3. ARCS I GARLANDES

Ambdós noms fan referència a les lletres *h*, *m* i *n*. Si aquestes es tanquen per dalt, formen un arc; si ho fan per baix, formen una garlanda. El primer és un moviment de protecció i s'entén com un tret d'introversió i reserva. Si és molt exagerat es tracta d'un cas d'adulació, d'afalagament. Tot això, en tots els casos és un mecanisme de defensa psicològica davant dels altres. Per la seva banda, les garlandes són un signe d'extraversió, i indiquen facilitat per als contactes socials i les relacions públiques.

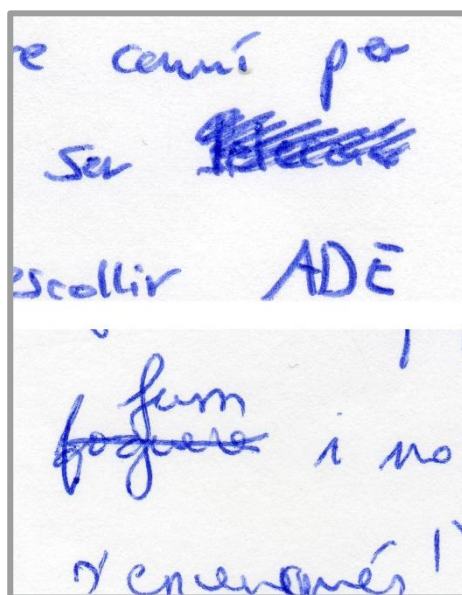
*Exemple extret d'una mateixa escriptura en la qual s'alternen els arcs i les garlandes. En la imatge es pot veure com en la primera m es produeix una garlanda, mentre que la segona m està tancada formant arcs.
Detall de la mostra número 12.*

10.4. LES CORRECCIONS

En l'àmbit grafològic s'entén que quan una persona ratlla alguna cosa, també guixa una part d'ella mateixa perquè l'escritura és un pur reflex de la personalitat. Cada ratlla o rectificació té uns motius i mai són causals, ja que responen a les emocions internes de l'individu que surten a l'exterior sense poder-les controlar.

De forma general, les rectificacions en l'escritura les acostumen a fer els qui es preocupen per la perfecció. Per tant, no poden permetre que algun traç no quedi com els agrada, cosa que fa que tendeixin a corregir.

D'altra banda, les ratllades estan relacionades amb la culpabilitat i a la inseguretat personal. Quan són exagerades i freqüents, poden ser una característica patològica. En el cas que es tractés d'apunts o notes, aquestes idees no es corresponen o perdrien pes.

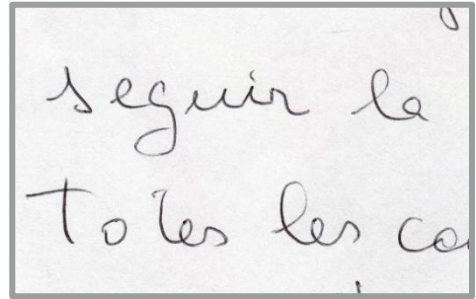

En aquestes dues imatges es poden veure dos tipus diferents de rectificacions, la primera molt més exagerada que la segona.

Detall de les mostres número 9 i 3.

10.5. LA FORMA DE LES CRESTES I DELS PEUS

En el cas que una persona traci unes crestes amples, s'entén que dóna molta importància als aspectes mentals i si, a més a més, són arrodonides, té una bona imaginació. Si les crestes són excessivament amples i arrodonides, acostuma a haver-hi la tendència a la fantasia de fugir dels ambients quotidians. Si, per contra, les crestes són estretes, la persona fa una mena de censura als aspectes mentals i a la imaginació. Quan, a més a més, són anguloses, pot costar relacionar-se amb la persona en qüestió, la qual serà irritable.

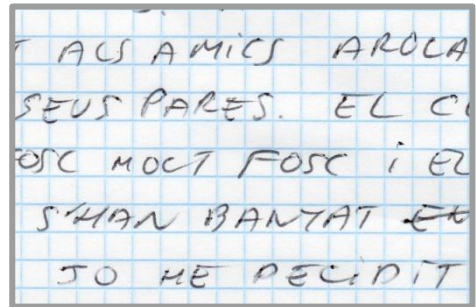

Tant les crestes com els peus d'aquesta escriptura són amples i arrodonits. Detall de la mostra número 10.

Uns peus amples són un reflex d'una persona imaginativa i poc pràctica. Fer-los arrodonits indica que l'individu està en harmonia amb les seves facetes primàries i instintives. Unint d'aquestes dues característiques sorgeix una persona sensual i sibarita. En canvi, els peus estrets són sinònim d'algú que reprimeix els seus instints primaris.

10.6. LA FORMA DE LES MAJÚSCULES

Les majúscules són un dels signes grafològics que més expressen el jo. En el cas que una persona acostumi a complicar les majúscules, fent-les d'una forma sofisticada, aquesta indica que és narcisista i artificiosa. Si, contràriament, les fa senzilles, l'individu deixa veure que és senzill i discret.

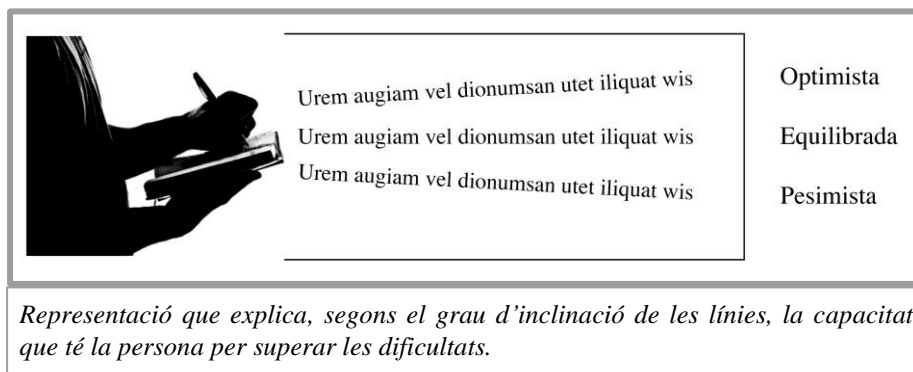
En aquesta escriptura només s'utilitzen els traços necessaris per a escriure les majúscules, clar exemple d'un individu simple.

Detall de la mostra número 13.

11. LA DIRECCIÓ DE LES LÍNIES

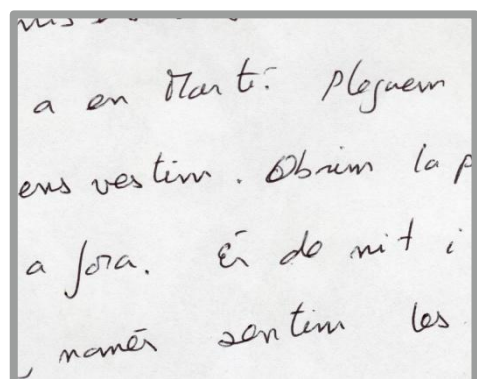
En la Grafologia s'entén com a *línia* la línia que sortiria de subratllar per sota la part inferior de les lletres. El més important per al grafòleg o grafòloga és determinar l'angle que les línies formen amb el pla horitzontal, ja que està directament relacionat amb la resistència vital, entesa com la capacitat per resistir davant les dificultats o els reptes que la vida ens planteja, i les expectatives vitals de la persona.

A la part dreta de la línia trobem les dificultats, els problemes i les complicacions que la vida ens porta. Si la persona, que estaria situada a l'esquerra de la línia, té l'energia i la força suficient per suportar-les, les línies arribaran a mantenir-se més o menys horitzontals, es tractaria llavors d'una persona capaç de superar les dificultats. Si, en canvi, la persona no les pot suportar, les línies tendrien a anar cap a baix, tractant-se llavors d'algú que no pot o li costa superar els problemes.

11. 1. LÍNIES ASCENDENTS, HORITZONTALS I DESCENDENTS

Malgrat que normalment l'ascens que s'arriba a produir en una escriptura és petit, també es poden donar altres casos. Per això, cal decidir quant ha de pujar una línia, com a mínim, per considerar-se ascens. Així, es considera un ascens important si les línies pugen 5 graus sobre l'eix horitzontal. Si aquest ascens fos molt superior es podria estar tractant amb una persona que estigui intentant superar una etapa depressiva. També es podria tractar d'algú acostumat a firmar autògrafs, ja que s'acostumen a fer de forma ascendent. A més a més,

Les línies ascendents són el reflex d'un individu de caràcter optimista i alegre que, alhora, s'expressa amb claredat i de forma directa.

Detall de la mostra número 6.

aquest fet està relacionat amb el desig de canviar d'ambient perquè no s'està satisfet en què l'individu es troba. D'altra banda, un ascens moderat és propi d'una persona optimista, tot i que de forma mesurada, la qual té el desig de millorar i un esperit de superació.

Quan l'horitzontalitat predomina en un text escrit, s'entén que l'individu se sent a gust amb el seu entorn social i amb les fites assolides i que insisteix davant allò que troba complicat, sempre d'una forma serena.

Finalment, és el torn del més preocupant dels tres casos, el descens, ja que si és molt pronunciat, és a dir, bastant superior als 5 graus, podria ser que la persona no trobés motius per seguir en vida. Aquest fet, però, només seria en el cas que aquest descens

aparegués de forma habitual en els escrits d'aquesta persona. Quan aquest descens és moderat i eventual, es pot deure a un fet esporàdic o que, senzillament, no agradi el tema sobre el qual s'escriu. Altrament, si sempre existeixen descensos, es tracta d'una persona melancòlica o pessimista, que dubta de la seva capacitat per afrontar els problemes.

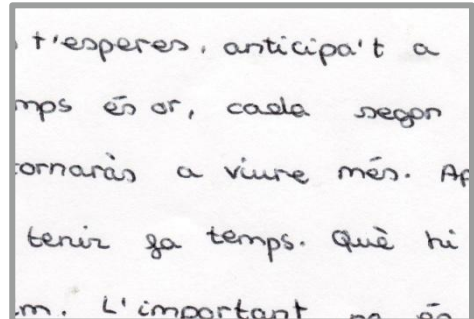
11.2. ALTRES CASOS

Quan les línies apareixen formant ondulacions, estem davant de línies sinuoses. Aquest tret mostra la capacitat per adaptar-se a les diferents situacions i està relacionat amb els canvis en l'estat d'ànim.

S'entén com a escriptura còncava les línies descendeixen al principi i, de mica en mica, es recuperen a mesura que s'apropen al marge dret. Aquest tipus d'escriptura és pròpia de persones a

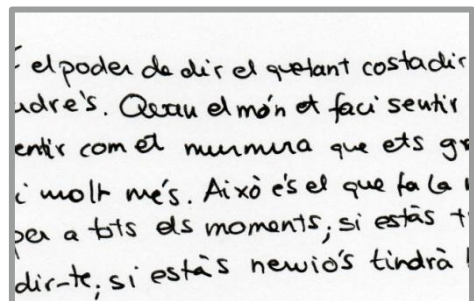
qui els costa acostumar-se a les situacions noves, sentint-se preocupades o angoixades, però que, a poc a poc, aconsegueixen solucionar aquesta situació, arribant a uns finals més optimistes.

L'escriptura convexa, per la seva part, seria una situació completament oposada a l'anterior, pel fet que en aquest cas l'escriptura comença de forma ascendent, cosa que simbolitza que la persona és optimista i confiada en uns inicis, però que acaba descendint.

Malgrat petites vacil·lacions, les línies d'aquesta escriptura es mantenen horitzontals.

Detall de la mostra número 8.

En aquesta imatge es pot apreciar com les línies presenten ondulacions en punts determinats de l'escriptura.

Detall de la mostra número 12.

També es pot donar el cas que es produeixi una variació en la direcció, és a dir, que a mesura que avança l'escrit algunes línies cauen i d'altres pugen, sense cap criteri fix, reflex d'una persona amb molts canvis sobtats en l'estat d'ànim, insegura, immadura i inestable, emocionalment parlant.

Finalment, cal recalcar què simbolitza l'ús d'una pauta a l'hora descriure. Quan aquesta s'utilitza, la persona demostra que intenta donar una imatge falsa, normalment perquè sent una certa inseguretat personal.

11.3. ELS FINALS

Al final de cada letra, paraula, frase o text es troben els elements de l'escriptura que més informació ens donen, ja que és quan qui escriu no para tanta atenció i, per tant, la lletra és més espontània.

Si apareixen ascensos al final, sobretot en paraules o línies, la persona que està darrere aquesta escriptura té la capacitat de recuperar-se durant o després de situacions difícils. Contràriament, quan als finals hi predominen els descensos, se suposa que l'individu s'esforça per a què no el venci tot allò que l'envolta, intentant evitar el desànim final.

12. LA INCLINACIÓ DE LES LLETRES

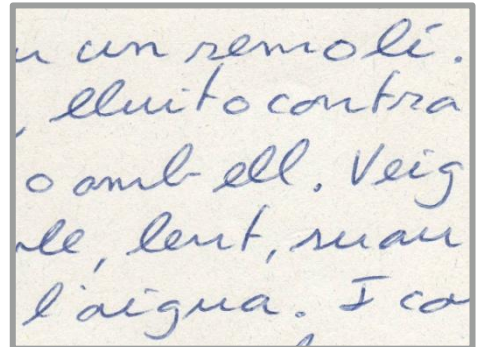
La inclinació de l'escriptura depèn de les ganes amb què, de forma general, una persona es relaciona amb la resta de la gent. Com més gran sigui el grau d'afectivitat d'aquesta persona, major serà la inclinació de les lletres de la seva escriptura.

Per calcular-la, els grafòlegs i grafòlogues mesuren el grau d'inclinació de les crestes de les lletres *l*, *b* o *t*, i dels peus de les lletres *g*, *j* o *p* en relació a les línies i, sobretot, observen la tendència general. Les lletres inclinades cap a l'esquerra indiquen que la persona se sent a gust quan està envoltada d'allò que coneix, com el passat o la família, i que és reservada. En canvi, quan s'inclinen cap a la dreta, l'individu és atrevit i extravertit, a part d'estar molt interessat pels fets futurs.

És important ressaltar que, en pertànyer a la cultura occidental i en escriure d'esquerra a dreta, és més fàcil que es produeixi una inclinació cap a la dreta, fet que comporta que aquesta característica en l'escriptura d'algú presenti diferents graus d'importància.

12.1. ESCRIPTURES INCLINADES

Són aquelles escriptures que s'inclinen cap a la dreta d'una forma més o menys notòria. Aquestes són pròpies de persones afectuoses, que necessiten intercanviar afecte per tal de sentir-se bé, responen així a un sentiment molt humà. En ser un moviment que va d'esquerra a dreta, del *jo* als altres, és el símbol de la sociabilitat i d'un desenvolupament adequat de la personalitat. Aquestes persones tendeixen a ajudar als altres i a conèixer-los o aprendre amb ells, però no d'ells.

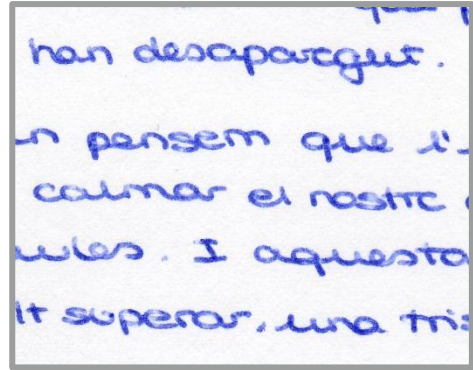

*Escriptura amb una inclinació mitjana de 115°, pertanyent a un individu generós i impulsiu, el qual té la necessitat de protegir els altres.
Detall de la mostra 3.*

Quan aquesta inclinació és excessiva, superior als 120°, moltes vegades es tracta d'un individu amb una necessitat que pot arribar a ser exagerada per sentir-se estimada, arribant a l'egoisme.

12.2. ESCRIPTURES VERTICALS

La verticalitat en l'escriptura indica el desig de controlar les emocions i l'afecte. No es tracta d'una persona freda, sinó que simplement intenta dominar els seus sentiments. És un signe d'equilibri, tranquil·litat, fermesa, justícia i estabilitat personal. Quan totes les lletres presenten una inclinació totalment vertical, de 90°, suposaria el reflex d'una persona extremadament crítica.

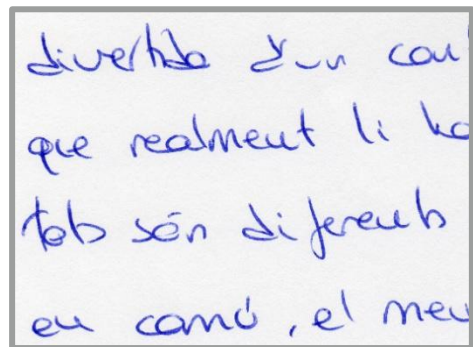

*Exemple d'escriptura gairebé vertical, característica en persones amb idees fermes i poc influenciades per les emocions o les passions.
Detall de la mostra número 14.*

12.3. ESCRIPTURES INVERTIDES

Una escriptura és invertida quan s'inclina cap a l'esquerra en menys de 85°. Pròpia de persones que intenten protegir-se emocionalment, cal tenir present que en el cas dels esquerrans aquesta inclinació s'ha d'estudiar com si es tractés d'una inclinació cap a l'esquerra.

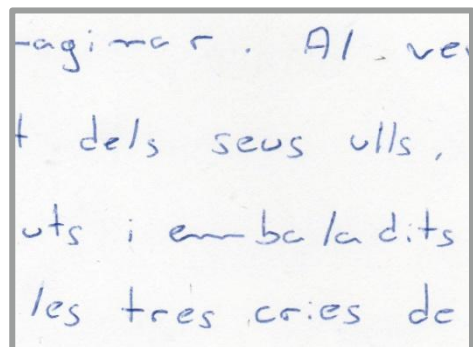
És símbol d'inseguretat, de falta de personalitat i confiança. Quan és excessiva, la persona tindria un gran problema, bloquejant qualsevol signe afectiu per part de qualsevol individu. Tot i això, també podria ser just el contrari, és a dir, que necessiti afecte i que hagi construït un mecanisme de defensa per no sentir-se rebutjada.

*Imatge on s'observa una lletra d'inclinació invertida, que oscil·la dels 70 als 80°. Es tracta d'una persona a qui li falta seguretat a ella mateixa.
Detall de la mostra número 7.*

12.4. VARIACIONS EN LA INCLINACIÓ

Quan una mateixa escriptura pateix canvis en la inclinació, pot ser que el comportament, l'actitud o els sentiments de l'individu no estiguin fixats i aquests ho facin de forma aleatòria o que, a mesura que escriu, vagi assentant les seves idees. Per això,

*Model d'escriptura que presenta variacions en la inclinació, ja que mentre que algunes lletres es mantenen completament verticals, altres estan inclinades cap a la dreta. És propi de persones sensibles.
Detall de la mostra número 11.*

és característica en persones molt sensibles i apassionades. Si es donés el cas que són molt freqüents, aquestes variacions, l'escriptura rebria el nom de vibrant, i podria pertànyer a algú amb una gran intuïció.

13. LA VELOCITAT DE L'ESCRITURA

Cadascú té un ritme vital propi, el qual es veu reflectit de forma fidel en l'escriptura, cosa que ens permet afirmar que “escribimos al ritmo que vivimos”¹⁶. En la Grafologia s'entén aquest ritme com la velocitat en què es pensa o s'actua.

Existeixen diferents formes de calcular la velocitat en què una persona escriu. La més exacta és usar un cronòmetre i després comptar quantes paraules ha escrit en un minut. Això, fet diverses vegades, dóna la mitjana de paraules escrites per algú en aquest període de temps i, el nombre resultant, es convertirà en la velocitat d'escriptura de la persona.

Tot i això, hi ha una altra opció: valorar diferents aspectes de les lletres i traços que ajuden a intuir-la. Per exemple, es pot observar la inclinació, ja que una escriptura ràpida tendeix a inclinar-se cap a la dreta; la cohesió entre les lletres, perquè aquesta afavoreix a l'agilitat; l'amplada i pressió dels traços, ambdós símbols de velocitat; o, finalment, l'existència d'un marge esquerre ample i un de dret bastant estret. D'altra banda, una execució meticulosa i la presència de guarniments suposaria una disminució en la velocitat de l'escriptura.

Per acabar, cal ressaltar que existeixen dos tipus de ritme: el global, que té a veure amb el ritme general de la vida; i el dels traços, relacionat amb els problemes espontanis.

13.1. LA VELOCITAT GLOBAL

La velocitat global és la velocitat mitjana de l'escriptura que es mesura en lletres per minut. La mitjana és que s'escriguin entre 130 i 170 lletres cada 60 segons. Indica la quantitat de feina que la persona està disposada a realitzar en un temps determinat.

Les escriptures ràpides són aquelles que, de mitjana, superen les 170 lletres per minut, i, normalment, els seus traços s'han fet amb rapidesa. Són pròpies de persones diligents en les seves feines i sociables. Si la velocitat és superior a les 200 lletres per minut, es tracta d'una escriptura precipitada, cosa que dóna a entendre que l'individu és impacient, que vol viure el futur i no el present. A part, també s'ha de tenir en compte que aquesta precipitació pot portar amb ella problemes d'ansietat, i el fet de no preocupar-se de la qualitat en què es fan les coses, sinó només en la rapidesa amb què es duen a terme.

En canvi, es consideren lentes aquelles escriptures que no arriben a les 130 lletres per minut. Acostumen a estar fetes amb traços lents, el que comporta un caràcter tranquil i reflexiu, marcat per la lògica. Aquestes persones treballen d'una forma minuciosa, donant

¹⁶ Cita extreta del llibre *Grafología fácil*, de José Javier Simón.

més importància a la perfecció que no pas a la quantitat de feina feta. També són persones que tendeixen a ser introvertides. Quan no s'arriba a les 100 lletres per minut, totes les característiques anteriors es potencien. Tot i això, també podria ser que s'escriuís lent per falta de costum o per dificultat, casos en què costaria fer una valoració.

13.2. LA VELOCITAT DELS TRAÇOS

Com s'ha dit anteriorment, també cal valorar la velocitat en què estan elaborats els traços. Si estan fets amb rapidesa, l'escriptura pertany a una persona activa, dinàmica, amb agilitat mental i bons reflexes. Pot ser que tingui gran facilitat per les relacions públiques, una gran intuïció o una bona oïda per la música. Malgrat tot, també podria ser conseqüència de l'ansietat o de possibles alteracions nervioses, fets que es veurien reflectits en altres trets de l'escriptura.

Normalment, aquests traços ràpids pertanyen a escriptures ràpides. Tot i això, es pot donar el cas que una persona faci els traços ràpids però que s'entretengui a l'hora d'escriure com, per exemple, fent traços innecessaris, retocant lletres, separant molt les paraules o les lletres entre si, etcètera. Així, la velocitat global patiria aquest fet, mentre que la dels seus traços es mantindria ràpida. Es podria afirmar, llavors, que es tractaria d'una escriptura lenta de traços ràpids.

També podria ser que passés tot el contrari, és a dir, que una escriptura de traços ràpids arribés a comportar una velocitat global més lenta de l'habitual, tot i que això és menys freqüent.

13.3. VARIACIONS EN LA VELOCITAT

En un mateix escrit és corrent que la velocitat variï en diferents zones, sobretot que sigui major al final que no pas a l'inici. Per altra banda, podria ser que l'escriptura s'anés ralentitzant, tenint uns principis més àgils i unes clausures més lentes.

Una altra possibilitat és que, en el mateix text, hi hagin parts escrites a més velocitat que d'altres de forma aleatòria. Aquest fet indica canvis freqüents en la forma de desenvolupar-se de la persona, amb alteracions al seu ritme vital.

14. LA PRESSIÓ DE L'ESCRITURA

Quan una persona escriu amb bolígraf o llapis, aquest recorre el paper i el pressiona de forma intermitent. Així, deixa solcs marcats al full que queden plens de tinta o grafit, respectivament. La forma en què queda marcat el paper fa referència a tots els aspectes biològics, com ho són la salut, la seguretat amb un mateix, la flexibilitat i la força.

Per mesurar-la es pot observar directament com han quedat marcats els traços, preferiblement amb una lupa, tocant el full per veure si mitjançant el tacte es noten els solcs, o observant els fulls de suport, sobre els quals s'ha escrit, per veure si han quedat les marques: com més clares es vegin, més pressió s'ha fet, i a l'inrevés.

Detall d'un traç. Es pot veure que en les parts en què la ratlla és ascendent, es pressiona molt, mentre que en el tros descendent la pressió minva gairebé a la meitat. A simple vista, però, es veu com si fos una línia uniforme.

14.1. PRESSIÓ FORTA I PRESSIÓ SUAU

Si els traços s'han fet amb fermesa i queden ben marcats al full, la pressió amb la qual s'ha escrit és forta. Aquest fet és propi de persones amb molta energia que la irradien a la gent que els envolta, amb facilitat per a relacionar-se i que estan segures del que fan. Indica, també, realisme. En el cas que fos extremadament forta, aquesta pressió, la persona de qui es tracta acostuma a ser agressiva o de caràcter difícil.

Contràriament, si la pressió és suau, significa que l'utensili que s'ha utilitzat per escriure s'ha usat amb suavitat i amb molta menys força que en el cas anterior. Això és característic en persones tímides, que intenten passar sempre desapercebudes i no molestar a ningú. A part de simbolitzar timidesa, també pot indicar elegància, sobretot en escriptures ben executades. Quan la pressió és molt fluixa, no només disminueixen proporcionalment tots els trets anteriors, sinó que pot ser que la persona pateixi algun problema físic que li perjudiqui l'energia vital.

14.2. ALTRES TIPUS DE PRESSIÓ

Es diu que la pressió és neta quan els costats d'aquests solcs són nítids, fet propi de persones sanes, que canalitzen bé la seva energia i que són pulcres. En canvi, la pressió és pastosa quan es veuen irregularitats en els traços. Això indica que no es canalitza del tot bé l'energia, al mateix temps que avisa que la persona podria patir algun problema físic i que podria tendir a la malenconia.

La pressió en relleu, d'altra banda, es produeix quan, en una mateixa lletra, hi ha traços més pressionats que altres, donant així una sensació de volum o relleu. Aquest fet apareix sobretot en l'escriptura de persones amb un gran sentit estètic, especialment en les arts plàstiques, encara que podria ser en qualsevol altre tipus d'art, fent aquest tret propi d'artistes.

Altres vegades es produeixen tremolors en les lletres, és a dir, petites vibracions als traços que formen les lletres, les quals es poden veure a través d'una lupa o, en casos més extrems, amb un microscopi. Tot i això, també es donen casos en què es poden observar a simple vista. Les causes d'aquests tremolors poden ser físiques o psíquiques, però per saber amb certesa el seu motiu, cal estudiar la resta de l'escriptura i el context en el qual s'ha escrit.

També pot passar que apareixin *lletres trencades*, fet que succeeix quan hi ha zones de les lletres que apareixen sense tinta. És un fenomen causat pel fet d'aixecar del full l'estri que s'utilitzi per escriure, encara que sigui de forma imperceptible, i que és característic de cada persona, ja que sempre acostuma a passar en unes lletres determinades d'una mateixa escriptura. És propi de persones insegures o que pateixen algun problema físic.

Allò més comú, però, és que la pressió disminueixi gradualment a mesura que s'escriu. Si, en canvi, la pressió es manté igual en tot l'escrit, l'energia de la persona també es manté constant durant qualsevol activitat que pugui dur a terme perquè la canalitza d'una forma adequada. D'altra banda, quan la pressió és desigual en un mateix text, i això passa en tots els escrits de la persona, existeix una inestabilitat, potser fruit d'una insatisfacció interna.

14.3. DIRECCIÓ DE LA PRESSIÓ

És important saber quins són els traços que estan més pressionats en un escrit. Si es pressionen més els traços verticals, la persona intenta dirigir-se als altres i adquirir nous coneixements o, fins i tot, està predisposada a imposar els criteris propis. En canvi, quan són els horitzontals els traços més pressionats, veiem que la persona té iniciativa i que ofereix el que pot als altres, explicant la seva experiència i coneixements.

15. LA COHESIÓ DE L'ESCRITURA

Quan els infants comencen a escriure ho fan separant les lletres, ja que cada una d'elles els hi suposa un gran esforç. Tot i això, al cap de poc, comencen a ajuntar les lletres i no amb un traç, sinó que ho fan sense cap lligam entre elles, forma que alguns adults utilitzen. Arran d'això es pot deduir que la forma més primària és escriure les lletres separades, convertint-les a cadascuna d'elles en una representació simbòlica de la persona.

A mesura que evoluciona l'escriptura, però, les lletres s'uneixen entre elles, sovint en grups, creant una representació simbòlica del *jo* fins als *altres*, de la sociabilitat de la persona.

15.1. ESCRITURA LLIGADA

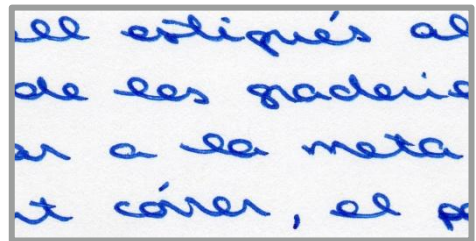
És aquella en la qual la majoria de les lletres estan unides entre elles. Indica predisposició a les relacions socials, i és considerat un tret d'altruisme, extraversió i facilitat per pensar d'una forma lògica. Qui escriu així acostuma a no perdre's en les converses o en els seus propis pensaments, i és capaç de fer les coses sense interrupcions.

Per altra banda, podria succeir que una persona unís totes les lletres i, fins i tot, algunes paraules entre si. Això indicaria que aquesta persona sempre busca el sentiment de seguretat i té una temença inconscient a interrompre les coses per por a no estar segura d'acabar-les.

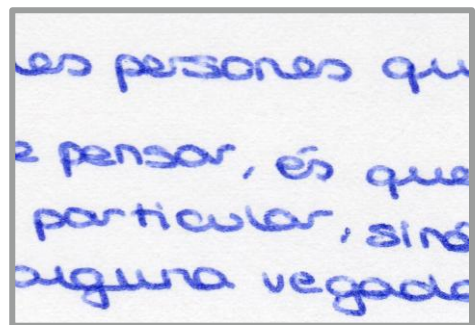
Un altre fet curiós és quan les lletres s'uneixen amb un traç per la zona superior, el qual indica intel·ligència i capacitat per fer associacions lògiques.

També podria passar que les lletres semblessin estar lligades però que en el fons no ho estiguessin, ja que el que es fa és unir les lletres

però aixecant el bolígraf després de cadascuna. Aquest fenomen rep el nom de *juxtaposició* i és propi de persones que volen aparentar una sociabilitat fictícia.

Partint d'una lletra lligada es pot entendre que la persona que l'ha escrita és algú que es deixa guiar més per la lògica que no pas per la intuïció. Així mateix, també és extravertit i dinàmic, alhora que té capacitat per a dur a terme els projectes que té en ment.
Detall de la mostra número 5.

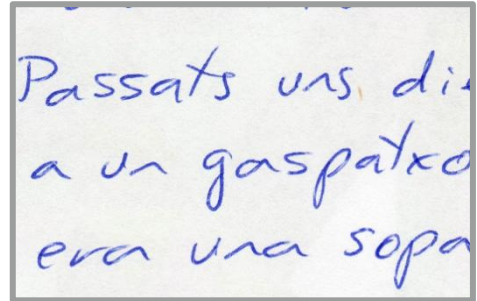
Les escriptures agrupades són el reflex de les persones que troben un equilibri entre l'extraversió i la introversió, la lògica i la intuïció. Tot i ser indecises són capaces d'afrontar qualsevol situació.
Detall de la mostra número 14.

Normalment, però, s'acostumen a formar petits grups d'unes dues o tres lletres unides entre si, fruit d'una persona amb capacitat per relacionar-se i per combinar la lògica i la intuïció. Aquest fet rep el nom d'escriptura agrupada.

15.2. ESCRIPTURA DESLLIGADA

Es considera deslligada aquella escriptura les lletres de la qual apareixen, majoritàriament, separades. Aquest estil és característic de persones intuïtives, reticents a les relacions socials i amb una certa tendència a l'aïllament. Aquests fets es veuen bastant més marcats quan les lletres, a part de no estar unides, estan separades entre elles per una distància relativament gran.

Encara es podria produir un cas més extrem, que és quan les lletres estan fetes a traços, és a dir, que es fa primer una part de la lletra i després l'altra. Aquest tipus d'escriptura rep el nom de fraccionada, i és comuna en persones que posseeixen una gran intuïció i una gran sensibilitat. També pot estar associada a alteracions nervioses o a l'ansietat.

*Exemple d'escriptura deslligada. És pròpia de gent original i que intenta no seguir sempre una mateixa rutina. Es tracta de persones idealistes i poc pràctiques, les quals destaquen pels seus dots artístics i creatius. A més a més, són introvertides.
Detall de la mostra número 1.*

De vegades, una altra cosa que passa és que una lletra queda aïllada dins una paraula, quedant separada de l'anterior i la posterior. Això acostuma a passar de forma periòdica al llarg del text, sent un tret característic de l'escriptura d'algunes persones. Simbolitzen els oblots o breus períodes d'absència que pateix la persona, els quals es produeixen en proporció a la quantitat de vegades que apareixen en el text escrit.

15.3. OVALS I PALS

L'oval és una representació grafològica del *jo*. Els ovals són tots els traços que donen una forma circular a les lletres. Per altra banda, existeixen els pals, la representació dels *altres*. Així, el grau d'unió entre els ovals i els pals mostra la capacitat que té la persona per socialitzar-se i, per això, és interessant estudiar-la, tenint en compte la distància que existeix entre ells, ja que com més gran és, més distància psicològica estableix la persona entre ella i la resta de gent, i la forma de les unions.

15.4. MAJÚSCULES I MINÚSCULES

Les majúscules, en la Grafologia, simbolitzen el *jo*, l'*ego*, i les minúscules, totes les *altres persones*, sobretot les més properes. És per això que, fixant-se en si hi ha o no unió entre majúscules i minúscules, es pot conèixer la facilitat que té la persona per contactar amb la gent. Cal tenir present, però, que no s'han de tenir present les lletres *N*, *P*, *T*, *V* i *W*, ja que el seu últim traç acaba en la zona superior, cosa que complica la facilitat d'unir-la amb la lletra següent.

Malgrat tot, pot ser que aquestes lletres majúscules sí que s'uneixin a les minúscules següents, donant lloc a unions altes peculiars. Alhora, també es pot donar que algunes lletres s'uneixin amb les següents mitjançant traços que no tenen cap sentit cal·ligràfic i que, per tant, no tindrien cap sentit. Tots aquests fets, si tenen lloc a la part superior de l'escriptura, indiquen que la persona de qui es tracta té una elevada capacitat intel·lectual i predisposició per les associacions lògiques.

15.5. ESCRIPTURES PROGRESSIVES I REGRESSIVES

En l'escriptura occidental la majoria dels traços de les lletres van d'esquerra a dreta. Quan això és així, es tracta d'una escriptura grafològicament progressiva, ja que gairebé no hi ha traços que es dirigeixin de dreta a esquerra, tret d'aquells que vénen marcats per alguna norma ortogràfica. Així doncs, una persona que té una escriptura progressiva, és dinàmica i segueix els camins que es marca.

Tot i això, si bé és cert que els traços haurien de seguir aquesta direcció, també pot ser que una escriptura contingui molts traços que, de forma innecessària, vagin de dreta a esquerra. No obstant això, només es considera que una escriptura és regressiva si aquests traços es fan freqüentment o destaquen d'una forma notable en el conjunt de l'escriptura.

Aquesta regressió és pròpia de persones que tenen el costum d'anar enrere, en qualsevol aspecte possible. Si es considera en el temps reflecteix una persona nostàlgica, a qui li agraden les tradicions i recordar el passat, qui sent una gran estima per la seva mare i per la seva infància. En el cas de l'ordre, la feina o la vida quotidiana, la persona tendirà a repassar les coses per estar segura que estan ben fetes, cosa que la portarà a obsessionar-se, sobretot per la inseguretat que sent.

Així doncs, es pot afirmar que les regressions en l'escriptura suposen una espècie de fre a la vida de les persones que la fan. A més a més, aquestes persones moltes vegades no seran conscients d'aquest fet.

16. ELS GESTOS TIPUS

En cada escriptura hi ha una sèrie de traços que criden l'atenció. Aquests detalls, que tothom fa en la seva lletra habitual, acostumen a passar desapercebuts, encara que tots tenen importància i un significat grafològic. A més a més, alguns poden ser claus per a descobrir el caràcter o la personalitat de la persona.

El fet que existeixin en totes les escriptures, que apareguin més o menys sovint i que siguin més o menys notables, fa que la forma d'escriure de cadascú i que l'escriptura en si sigui personal i intransferible.

16.1. TIPUS DE GESTOS

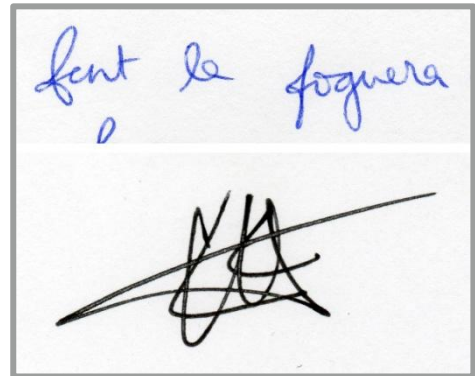
Reben el nom de *gestos explosius* aquells traços forts, ràpids i àgils, els quals són propis de persones que tenen un caràcter amb aquestes qualitats i un geni viu. Tot i que poden aparèixer en qualsevol lletra d'una escriptura, sempre de forma repetida, són comuns en les barres de les *t* quan primer es dirigeixen a l'esquerra i després a la dreta, a les *p* quan el pal destaca sobre l'oval, en les *s* quan aquestes augmenten de mida, o en les *f* quan està molt marcada el pal del mig.

Els *gestos dominants*, tot i poder manifestar-se de moltes maneres, acostumen a manifestar-se en els pals de diverses lletres que estan dirigits de baix a dalt. Les persones que els fan tendeixen a necessitar aprendre a confiar en elles mateixes.

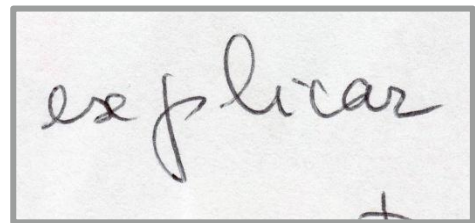
També existeixen els *gestos protectors*, que tant poden ser símbol de protecció cap a les persones properes o

d'autodefensa. En el primer cas, acostumen a aparèixer com a teulades en una lletra, cobrint totes aquelles que estan al seu voltant. En el segon, són traços que estableixen una barrera entre una part de l'escriptura i la zona dreta del paper.

Els traços dels *gestos acaparadors* indiquen una tendència acaparadora per part de la persona que els utilitza, que tant pot ser en l'àmbit afectiu com en el material, tot i que ambdós estan relacionats amb la cerca d'afecte. Aquests es poden trobar representats de

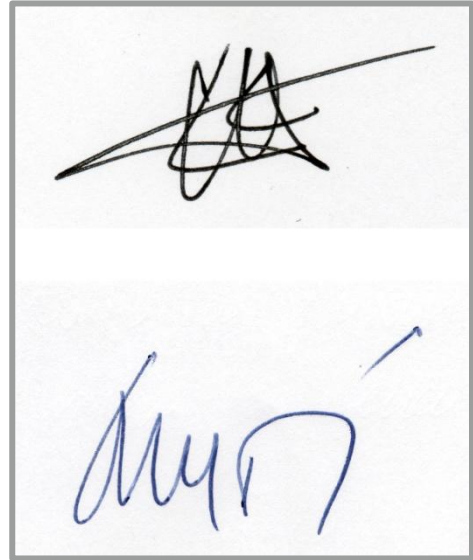
Exemples de gestos explosius. En el primer cas, la lletra f, i en el segon, els canvis bruscos de direcció en la rúbrica. Detall de les mostres número 3 i 12.

El pal de la lletra p baixa per després tornar a pujar, donant lloc a un gest dominant. Detall de la mostra número 10.

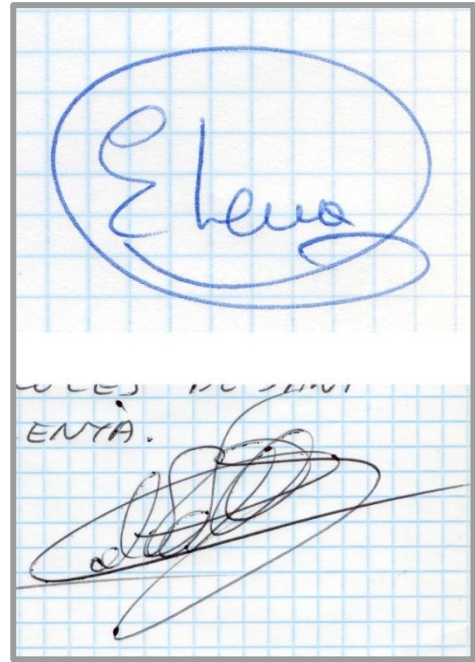
diverses maneres. Per exemple, existeix el que rep el nom de *pota de gat*, que consisteix en unes prolongacions cap a baix en certes lletres, normalment la *m*, la *n*, la *h* i la *s*. També poden aparèixer com a *bosses*, corbes més o menys amples que es tanquen sobre elles mateixes en la part inferior i que simbolitzen l'acaparament material i el desig d'estalviar, ja que la seguretat d'aquesta persona depèn del benestar econòmic.

Pertanyen al grup dels *gestos durs* aquells que suposen una forta angulositat, tant en forma de punta com formant triangles. Les *puntes* poden aparèixer en qualsevol part de l'escriptura i poden prendre diferents direccions. Les que estan situades cap a baix, són pròpies de persones que tendeixen a guardar rancor en lloc d'explicar els seus desacords. En el cas que estiguin posicionades a la zona superior, representen persones irritables i susceptibles. Quan es troben a l'esquerra, indiquen autolimitacions, frens que la persona s'aplica a ella mateixa de forma inconscient. Finalment, les puntes a la dreta, expressen tendències agressives cap als altres, tant en forma de crítiques com mitjançant accions més o menys directes. D'altra banda, els *triangles*, que apareixen en l'escriptura com a resultat d'un parell de canvis de direcció en traços rectes, representen duresa, rigidesa, dogmatisme i predomini de la raó davant dels sentiments per part de la persona.

Model de gestos durs. En el primer exemple, els casos més marcats són les puntes situades a la part inferior esquerra i dreta. En el segon, a la part superior de la firma on s'uneixen les lletres de forma punxeguda. Detall de les mostres número 12 i 15.

Formen els *gestos tous* tots aquells en què la corba és la base essencial de les lletres, la qual apareix en forma de bucle, llaç o espiral. Els *bucles* són petites corbes que tornen sobre elles mateixes. Tot i ser comuns a les zones superiors de les lletres, poden estar en qualsevol part de l'escriptura. Simbolitzen coqueteria i són pròpies de lletres femenines, malgrat que també són presents en lletres masculines. Els *llaços* són fruit de la unió de dos bucles, i indiquen coqueteria i capacitat de convicció. Les *espirals* són corbes que es tanquen sobre elles mateixes, i poden aparèixer en qualsevol part de l'escrit. Com que els cercles simbolitzen el *jo*, les espirals són pròpies de persones egocèntriques i narcisistes.

En aquestes dues imatges es poden observar un bucle, en la primera, i una sèrie d'espirals en la segona. Ambdues són exemples de *gestos tous*.
Detall de les mostres número 16 i 6.

Un altre tipus ho serien els *gestos mitòmans*.

La *mitomania* és el costum de barrejar situacions reals amb d'altres d'inventades. Aleshores, aquella persona que afegeixi a les lletres traços finals que passen per sota de les següents, sense cap motiu cal·ligràfic que ho justifiqui, serà mitòmana.

16.2. TRAÇOS INICIALS LLARGS

Poden aparèixer en qualsevol lletra, la qual compta amb un traç inicial més llarg del que seria comú. Indiquen que la persona necessita la família i tenir present el passat i els records per a poder agafar forces i seguir endavant.

16.3. PUNTS NEGRES INICIALS

Apareixen quan una persona, just abans d'escriure el primer traç, fa una petita vacil·lació amb el bolígraf o llapis sobre el punt del full en què aquest està recolzat. No és res més que una preparació psicològica del terreny abans d'escriure, el que indica que es tracta d'una persona que organitza les coses amb anticipació, que pensa abans d'actuar, que no li agrada ni improvisar ni haver de canviar el que ha estat planificat, i que acostuma a obsessionar-se per les coses.

16.4. GANXOS I ARPONS

Poden sorgir en qualsevol lletra o traç, tant al principi com al final, i són el resultat de fer canvis bruscos de direcció. Tenen forma tant de punta com d'arpó, i poden ser més o menys corbs, o més o menys grans. Mostren que la persona busca la seguretat en qüestions intel·lectuals, si es troben a la part superior, o en temes pràctics, si se situen a la part inferior.

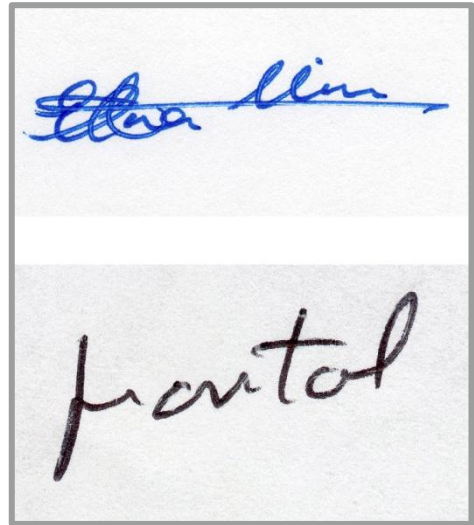
16.5. TORSIONS

Són curvatures que apareixen en l'escriptura en traços que haurien de ser rectes, cosa que dóna la sensació que la lletra es retorça sobre ella mateixa. Indica que la persona pateix ansietat i preocupacions, al mateix temps que té una visió tràgica de la vida. També pot ser que aquesta tingui algun problema físic.

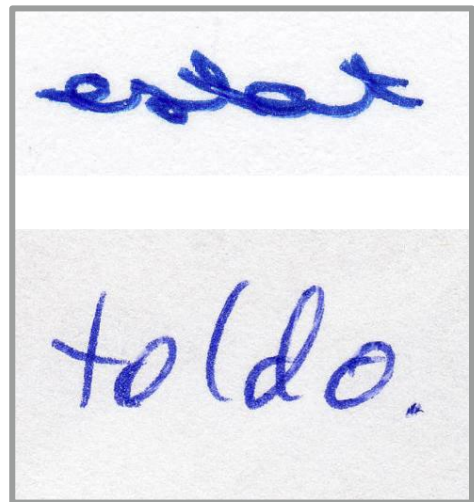
16.6. ELS FINALS

Es tracta d'un *final en massa* quan la persona pressiona més el bolígraf o el llapis en l'últim tram a l'hora d'escriure i després l'aixeca d'una forma brusca, cosa que causa que el final d'algun dels traços sigui més gruixut que al principi. És un símptoma d'agressivitat continguda.

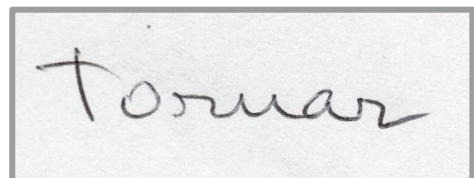
Quan, en canvi, en fer l'últim traç el bolígraf o llapis acaba enlairant-se a poc a poc, el final apareixerà en forma d'agulla, i rep el nom de *final punxegut*. Aquest fet indica que la persona és agressiva, tot i que ho demostra d'una manera dosificada, i que és capaç de prendre decisions d'una forma crítica.

Model de ganxo, al final de la firma de la primera imatge, i d'arpó, a l'esquerra del traç horitzontal de la lletra t de la segona. Detall de les mostres número 5 i 6.

En ambdós exemples es poden observar torsions: a la lletra t i a la lletra d, respectivament. Detall de les mostres número 5 i 1.

Clar model de final punxegut a la lletra r. Detall de la mostra número 10.

17. LES LLETRES CLAU

Cadascuna de les lletres són interessants des del punt de vista grafològic, ja que no deixen de ser una representació simbòlica del seu autor o autora. És cert, però, que el que s'acostuma a fer és interpretar-les de forma conjunta, és a dir, dins un text, en lloc de fer-ho de forma individual.

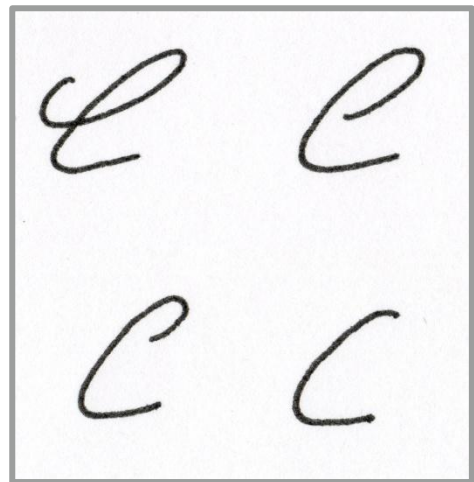
Malgrat tot, hi ha una sèrie de lletres interessants, ja que la seva morfologia permet fer moltíssimes interpretacions. Aquestes lletres són la *C* i la *M* majúscules, i la *g*, la *i*, la *r*, la *s* i la *t* minúscules.

17.1. LA LLETRA C

La lletra *C* es considera com un reflex de l'afecte, especialment en la majúscula, ja que és on més variacions poden haver-hi. El més important d'aquesta és el seu grau d'obertura.

Quan es tracta d'una *C* tancada, en altres paraules, quan la lletra comença amb un traç inicial llarg per després acabar formant un bucle, s'entén que la persona és reservada. Per contra, quan és una *C* oberta, perquè no es tanca tant sobre ella mateixa, la persona té facilitat per oferir i rebre afecte.

Una altra cosa que s'ha de tenir en compte és la unió d'aquesta majúscula amb la lletra següent. El que pot passar és que hi hagi un bucle a la zona inferior d'aquesta, fet relacionat amb el materialisme i la coqueteria.

En aquesta imatge es poden observar quatre tipus diferents de lletres C. Des de la primera, que és molt tancada, fins l'última, completament oberta.

Font: Grafología fácil, de José Javier Simón.

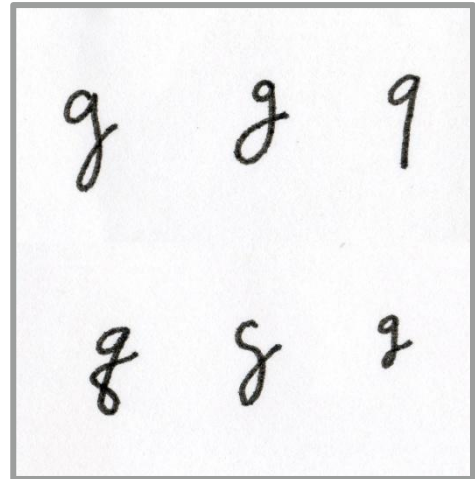
17.2. LA LLETRA G

Aquesta és la lletra de la sexualitat. És un tema delicat i personal, cosa que fa que la seva anàlisi suposi riscos. A més a més, tot i que aquesta aportí informació al respecte, cal tenir present que pot ser que el resultat que doni no concordi amb el real, ja que sempre s'han de tenir en compte tots els aspectes de l'escriptura per obtenir unes bones conclusions.

L'oval de la g representa l'*ego sexual*, és a dir, com es considera la persona en aquest tema. D'aquí, surt un pal vertical que es dirigeix a la zona inferior de l'escriptura i que, com més i més decididament baixi, més gran serà l'interès i més facilitat tindrà la persona per fer cas als seus instints.

La zona inferior, normalment de forma corba, mostra el grau de realització i satisfacció sexual, tant conscient com inconscient, de la persona.

L'amplada del bucle de la g fa referència al grau de fantasia eròtica de la persona, al mateix temps que expressa una major o menor simpatia cap als plaers sensuals, és a dir, en els que intervenen algun dels sentits. L'ascens d'aquest traç indica la facilitat que es té per sentir-se vinculat amb una parella.

Aquí es poden observar sis tipus diferents de g. La primera és estàndard, la de la seva dreta és de peu ample i la següent té un peu sec. A baix a l'esquerra hi ha una g amb un peu en forma de 8, l'oval de la cinquena no està acabat, i l'última té un peu petit.

Font: Grafología fácil, de José Javier Simón.

Si l'ascens és en forma de 8, la persona presenta certes reticències en aquests aspectes. Els peus secs, és a dir, que estan formats només per un pal vertical, són propis de gent rigorosa en aquest aspecte, mentre que els peus ampul·losos i arrodonits responen a persones sensuals.

Tots aquests trets són vàlids per a cadascuna de les lletres que tenen un peu en bucle, les quals són la f, la j, la y i la z cal·ligràfica. Al mateix temps, també es pot donar el cas que existeixin diversos tipus de peus en una mateixa escriptura, cosa que indicaria que la relació de la persona amb el món instintiu presenta variacions i que, a més a més, té falta d'estabilitat en aquest aspecte.

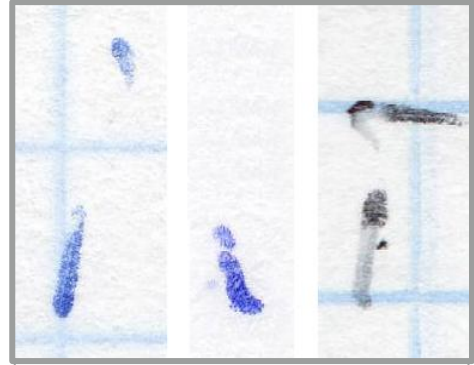
17.3. EL PUNT DE LA LLETRA I

El punt és un símbol del jo, ja que al cap i a la fi no deixa de ser un cercle.

El primer que cal mirar a l'hora d'analitzar-lo és la distància a la qual està de la part superior de la lletra, que indicarà tendència a l'idealisme, si és més gran del que seria normal, o interès per a la realitat, si és menor de l'habitual. Després s'ha d'observar la situació del punt respecte a la lletra, fet que suposarà inhibició, si està situat a l'esquerra respecte a la inclinació del pal de la i, o capacitat d'iniciativa, si està situat a la dreta.

Per altra banda, també és interessant tenir en compte la forma que pren el punt. Quan sembla un accent suposa tossuderia; quan forma un petit angle amb la punta cap avall o és una recta ascendent o descendent, representa rebel·lia i geni; quan és una ratlla horitzontal, implica impaciència. A més a més, quan el punt està poc pressionat, indica timidesa; mentre que si està molt pressionat, decisió i energia.

Finalment, és important anomenar una de les preguntes més freqüents de la Grafologia, que és sobre el significat del punt rodó de la *i*. És un dels aspectes més

*El punt de la primera i és alt, mentre que el de la segona, baix. D'altra banda, el de la tercera lletra és una ratlla horitzontal que, fins i tot, s'inclina una mica cap a baix.
Detall de les mostres número 16, 14 i 13.*

investigats d'aquesta ciència i té una gran quantitat d'interpretacions. Es pot interpretar com a tendència per a perdre el temps, tot i que també pot simbolitzar narcisisme o desitjos de canvi. També podria ser un joc de joventut en què els nois i noies copien allò que fan els seus amics i amigues, malgrat que vegades podria arribar a convertir-se en un tret de caràcter neuròtic.

Altrament, el fet de variar la forma de fer els punts de les lletres *i* en una escriptura, suposa una variabilitat en el caràcter de la persona, mentre que escriure'ls sempre igual indica meticulositat. Segons José Javier Simón, quan algú no escriu algun dels punts és evident que es tracta d'una persona descuidada, que oblidia les coses amb facilitat i per contra si no n'escriu cap és una mica rebel i busca l'originalitat.

17.4. LA LLETRA M

La lletra *M* mesura la importància que una persona es concedeix a ella mateixa en relació a la resta de gent. El primer pal o mont simbolitza el *jo*, mentre que el segon representa *els altres*.

En el cas que el primer mont fos molt més alt que el segon, seria una *M* característica d'algú orgullós, mentre que si fos al revés, suposaria un defecte en l'autoestima de la persona i una tendència a sobrevalorar els altres.

Si hi hagués tres muntanyetes, s'interpretaria de la mateixa forma, tot i que la segona passaria a representar el cercle de persones més íntim.

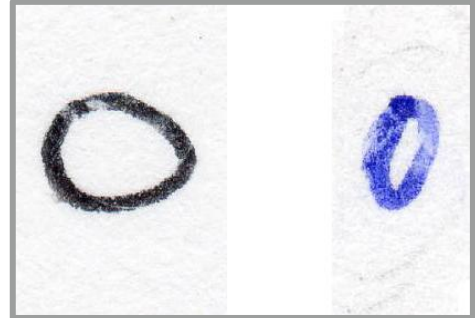

*En aquest exemple es poden veure dues M diferents: la de l'esquerra té la segona muntanyeta més gran que la primera, mentre que la de la dreta té la unió entre els munts molt elevada.
Detalls de les mostres número 4 i 6.*

L'últim punt a tenir en compte és l'altura a la qual s'uneixen els dos monts mitjançant un traç normalment horitzontal i corb, ja que aquesta unió mesura el grau d'idealisme davant el realisme per part de la persona.

17.5. LA LLETRA O

La lletra *o* és un dels símbols grafològics del *jo* per excel·lència. Es pot dir que és positiu quan es tracta d'una *o* rodona i tancada o una mica oberta per la zona superior dreta. Per contra, si és angulosa indica tensions internes i rigidesa; si està tancada per l'esquerra, introversió; si la *o* és doble, la persona estableix una cuirassa simbòlica al seu voltant; i, quan té un petit bucle dins seu, protegeix una part seva.

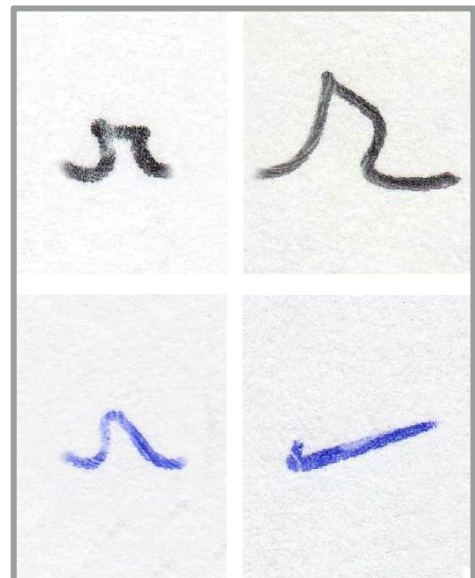
Model de dos tipus de lletra o diferents, el primer gairebé rodó i el segon angulós. Detall de les mostres número 2 i 9.

De forma general, qualsevol oval en l'escriptura es pot interpretar d'aquesta manera, com per exemple la *a*, la *d*, la *g* i la *q*.

17.6. LA LLETRA R

Quan es tracta d'una *r* cal·ligràfica, és a dir, que compta amb dos angles a la part superior, el primer representa la capacitat d'iniciativa i el segon la realització. En el cas que tinguessin una forma més arrodonida, aquestes qualitats estarien menys potenciades en la persona. Si tota la part superior de la lletra és rodona, hi ha un defecte de resistència i, quan es dona que hi ha bucles en lloc d'angles, la persona tendeix a tenir facilitat per relacionar-se i és narcisista i coqueta.

Per altra banda, quan la lletra és tipogràfica i, per tant, pren forma d'au, expressa dinamisme. Si, a més a més, té un bucle a la part inferior, implica la capacitat de seducció per part de la persona.

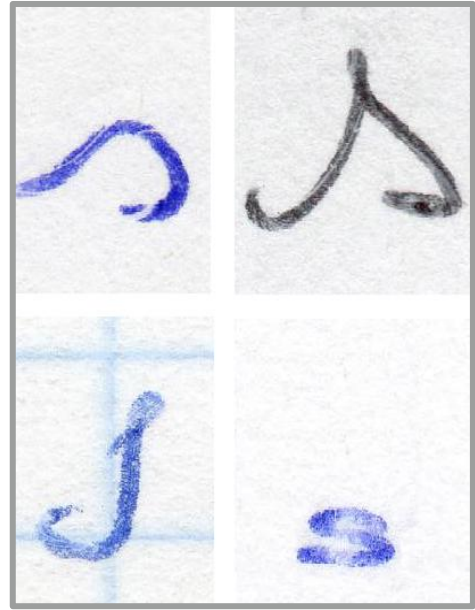

Exemple de quatre lletres r diferents: la de dalt a l'esquerra té dos angles, la del seu costat marca molt el primer angle mentre que el segon és arrodonit, la tercera no té cap angle, i la darrera té forma d'au. Detall de les mostres número 8, 10, 3 i 1.

17.7. LA LLETRA S

La lletra *s* cal·ligràfica hauria de tenir un angle a la part superior, mentre que la resta de la lletra seria corba. Si tota ella fos una corba, la persona seria dèbil. Quan, en canvi, hi ha angles allà on hauria de ser corb, es tracta d'algú dur. Per altra banda, quan el final de la lletra entra cap dins de la mateixa, es tracta d'un símbol d'egoisme.

La *s* tipogràfica s'interpreta de la mateixa manera que la cal·ligràfica. A més a més, però, és interessant tenir en compte la seva mida, ja que acostuma a variar de dimensió en relació a la resta de lletres, cosa que manifesta el geni del seu autor o autora.

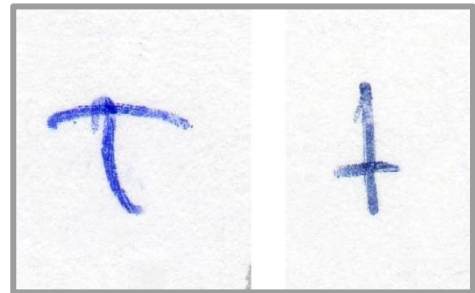
En aquesta imatge es poden observar quatre tipus diferents de lletra s. La primera és corba, justament el contrari que la del seu costat, completament angulara. La següent es tanca cap dins, i l'última és tipogràfica i molt petita. Detall de les mostres número 7, 10, 16 i 14.

17.8. LA BARRA DE LA LLETRA T

L'altura de la barra de la *t* respon als desitjos de domini i imposició davant postures obedièntes o subordinades. És per això que quan la barra està alta indica control i autoritat, i si està baixa, obediència. La pressió en què està feta també és important, ja que indica la capacitat de superació i l'energia que té la persona.

Per altra banda, tant la longitud com la situació d'aquesta respecte al pal vertical indiquen introversió o extraversió. Com més situada cap a l'esquerra estigui, més tancada serà la persona, i com més situada cap a la dreta, més oberta serà la persona.

En el cas que la barra fos ascendent, aquesta indicaria rebel·lia i ganes de discutir defensant la idea contrària a la de les altres persones. Quan, per contra, és descendent, simbolitza que l'autor o autora intenta centrar-se en les seves pròpies idees, deixant de banda a d'altres.

Models de lletra t: el primer amb la barra alta i el segon amb la barra baixa. Detall de les mostres número 3 i 11.

Si es dóna el cas que algú no escriu la barra de la *t*, aquest no mostra interès per a les coses, mentre que si les posa dobles, implica desitjos de control i ganes d'assolir les fites proposades de la forma que sigui.

També és interessant observar si el traç final de la barra és en *maça*, cosa que mostra agressivitat continguda, o en *agulla*, fet que indica esperit crític i capacitat d'observació.

Diferents exemples de lletra t. En el primer cas, la barra està situada a l'esquerra de la lletra, mentre que la de la segona t està situada a la part dreta. L'últim model correspon a una t amb la barra descendent.

Detall de les mostres número 12, 4 i 5.

Finalment, cal recalcar que si una escriptura compta amb diferents tipus de barres de la lletra *t* és perquè el seu autor o autora acostuma a variar de caràcter, mentre que si majoritàriament són idèntiques, la persona tendeix a comportar-se sempre de la mateixa forma.

18. LA FIRMA

Segons José Javier Simón, en una firma “se esconde y resume toda la vida de una persona”¹⁷. Un text escrit per un individu és el reflex del seu *jo social*, aquell que manifesta davant els altres, mentre que la signatura correspon al *jo íntim*. Per aquest motiu, la signatura d’una persona suposa la mostra grafològica més adequada per a conèixer el seu caràcter, ja que s’hi recullen els trets més profunds de la seva personalitat. Al llarg de la vida, les persones van canviant la forma en què fan la firma, cosa que no resulta gens estranya si es té en compte que la manera de ser i actuar d’algú també varia al pas del temps.

De forma general, la gent té més d’una signatura, i cada una de les quals la utilitzen en una ocasió diferent. Normalment, les persones tenen una signatura *oficial*, la que s’acostuma a fer servir per signar documents importants, i una que s’utilitza per quan s’adrecen a amics o familiars. Tot i això, també es pot donar el cas que algú tingui més de dues firmes, com per exemple un *bisé*, aquella que es fa servir a la feina per fitxar o supervisar documents; o la *firma resumida*, comuna en persones que han de firmar moltes vegades al llarg del dia. Encara que puguin ser molt diferents, en cadascuna d’elles es representen trets de la personalitat de la persona que les traça.

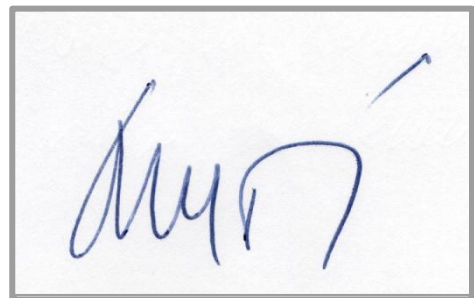

En aquesta imatge es poden observar quatre firmes diferents, totes del mateix individu. Es pot veure com a la primera signatura hi figuren la inicial del nom, el primer cognom i la inicial del segon. La de la seva dreta, està formada per les inicials del nom i dels dos cognoms, mentre que la tercera tan sols és la inicial del nom. Finalment, l’última acaba sent una simple x.

Detall de la mostra número 4.

18.1. NOM I COGNOMS

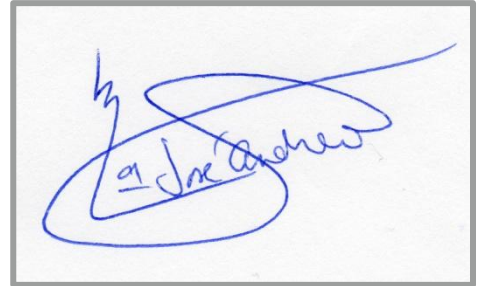
El nom és una de les primeres paraules que s’aprenen i, per això, quan pren importància en la signatura es relaciona amb les coses bàsiques, amb allò que és familiar o recorda a la infantesa, amb la confiança i amb les primeres etapes de la vida. D’altra banda, també es pot associar amb l’èxit social.

Exemple de firma escrita en majúscules. Detall de la mostra número 15.

¹⁷ Cita extreta del llibre *Grafología fácil*, de José Javier Simón.

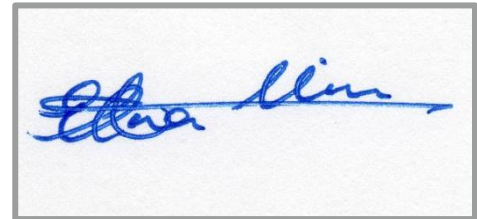
El primer cognom fa referència a tot el que és relatiu a la figura del pare. Dóna una imatge adulta a aquell individu que l'escriu en la signatura, qui normalment creu que s'ha format a ell mateix. Contràriament, el segon cognom, molt escassament utilitzat, està lligat amb la mare. Pel seu poc ús, s'entén que aquelles persones que l'escriuen atorguen molta importància a la figura materna. Quan, a més a més, se suprimeix el primer cognom o només s'utilitza la seva inicial però, en canvi, s'utilitza el segon cognom complet, s'entén que l'individu en qüestió sent una gran estima per tot allò que té relació amb la figura materna, tret que el primer cognom sigui molt comú, cosa que fa que es tendeixi a no escriure's.

Model de firma d'una persona que utilitza el nom i el primer cognom en la seva signatura.

Detall de la mostra número 3.

La importància que el nom i els cognoms prenen en el conjunt de la firma s'observa quan es ressalten les lletres que els componen, com per exemple fent-les més grans, més llegibles, més guixudes o destacant-les de la resta de la firma, o quan es dóna menys valor a la resta de la signatura, fent-la més petita, més il·legible, més prima, guixant-la o utilitzant només la inicial. És important comprendre quina és la part de la firma a què se li dóna més vàlua per poder deduir més fàcilment com és la persona en qüestió.

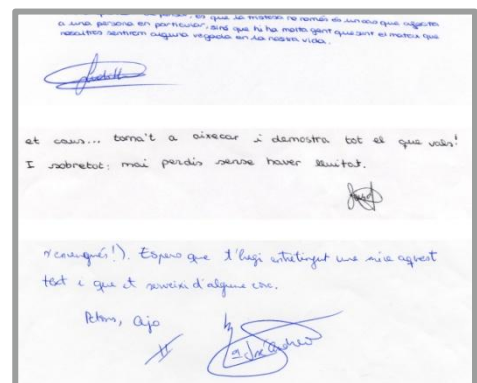
Firma d'una persona que concedeix més importància al cognom, subratllat, que al nom, que està ratllat.

Detall de la mostra número 5.

18.2. LA SITUACIÓ DE LA FIRMA

La situació que pren la signatura respecte al text simbolitza la distància existent entre la persona, representada en la signatura, i el seu entorn social, representat en l'escrit. Es pot deduir, llavors, que com més gran sigui la separació entre ambdós, més s'apartarà l'individu de la resta de persones, i a l'inrevés.

Quan algú firma a la zona esquerra del full és perquè és algú tímid, mentre que si signa a la banda dreta, es tracta d'una persona decidida. Si ho fa al centre, indica que l'individu presenta un equilibri en aquests dos aspectes.

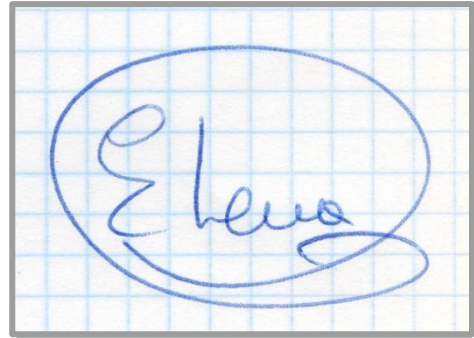
Imatge formada per les últimes línies i la firma extretes de tres escrits diferents. En el primer cas, la firma està situada a l'esquerra; en el segon, a la dreta; i al darrer, al centre.

Detall de les mostres número 14, 8 i 3.

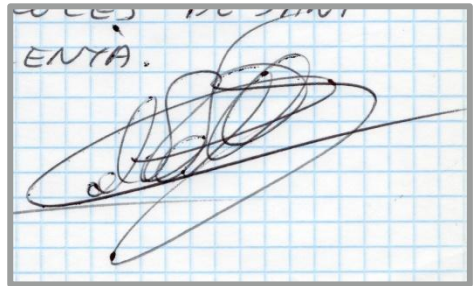
18.3. FIRMES LLEGIBLES O FIRMES IL·LEGIBLES

Una signatura llegible s'entén com a símbol de lucidesa, tant en el camp de les idees com en les intencions. Es tracta, doncs, d'un tret positiu sempre i quan es faci de forma espontània. Dit això, es pot deduir que quan les lletres són clares i fàcils d'entendre, les idees de la persona seran serenes i concretes.

Això no obstant, fer una signatura que costi comprendre què hi ha escrit no vol dir que sigui una persona a qui li agradi complicar-se, ja que poden haver-hi molts factors que alterin la seva llegibilitat com, per exemple, podria ser que algú no volgués mostrar el seu vertader caràcter a la feina. Quan la firma que costa de llegir és aquella que un fa per a relacionar-se amb els amics, podria ser que l'individu fos tímid o, contràriament, esnob. Si, a més a més, és senzilla, es podria afirmar que també es tracta d'una persona a qui li agrada no encantar-se i acostuma a fer les coses amb rapidesa.

*Exemple de firma fàcil d'entendre.
Detall de la mostra número 16.*

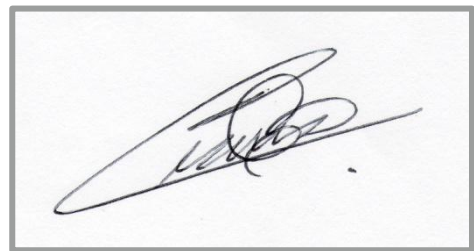

*Model de firma de difícil lectura.
Detall de la mostra número 13.*

18.4. LA DIRECCIÓ DE LA FIRMA

La direcció en què es traça la signatura, és a dir, si aquesta es dirigeix cap amunt, cap a baix, es manté horitzontal o, tot i que passa amb menys freqüència, si està escrita seguint una línia vertical, també és important per tal d'analitzar la signatura.

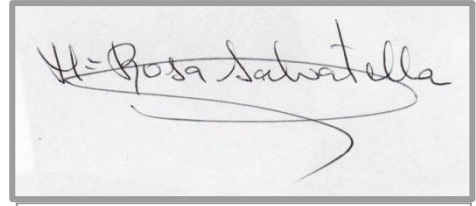
Una firma en posició ascendent és característica en persones optimistes que desitgen millorar i que intenten complir tot allò que es proposen i superant-se a elles mateixes. Una pujada notòria en la signatura mostra que es vol canviar d'ambient, mentre que si és exagerada, s'entén que un no es

*Tipus de firma en posició ascendent.
Detall de la mostra número 2.*

conforma amb allò que ja té i sovint no valora allò que assoleix. Contràriament, la descendència en la firma indica desànim i facilitat per sentir-se sobrepassat en qualsevol situació. Per la seva banda, les signatures horitzontals són pròpies de persones que s'adapten a qualsevol situació i que suporten les pressions i superen les dificultats.

Les firmes verticals, molt curioses i poc vistes, denoten inseguretats i acostumen a ser d'individus a qui els costa suportar pressions, ja que es tracta de firmes amb molt poca base. Quan els traços verticals estan fets amb molta força es pot entendre que la persona té una imatge d'ella mateixa com a algú independent i únic, compensant així la seva manca de seguretat.

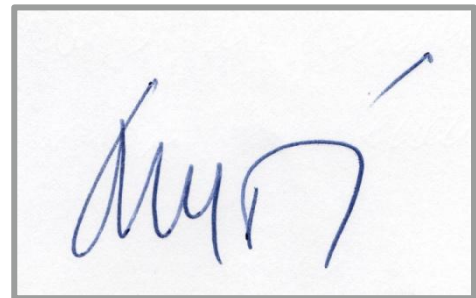
*Exemple de firma horitzontal.
Detall de la mostra número 10.*

18.5. LES MAJÚSCULES EN LA FIRMA

Les majúscules en la signatura prenen més importància que en qualsevol altra manifestació escrita perquè, si per si soles ja representen el *jo* de la persona, en formar part d'una signatura aquesta representació de l'individu és més fidel i real.

La mida que aquestes tenen està relacionada amb la importància que la persona es dona a ella mateixa respecte a la resta de persones, que serien les lletres minúscules que segueixen a la majúscula. El grau de senzillesa o la quantitat d'ornaments que presenta la lletra indica si la persona és presumida i coqueta o, en canvi, natural. La unió o separació entre les majúscules de la signatura o amb les minúscules següents indica si la persona no té cap problema a l'hora de relacionar-se amb la gent o si és desconfiada.

Un cas a banda és el de les firmes escrites completament en lletres majúscules, pròpies de persones enèrgiques, ambicioses, amb l'habilitat de veure les coses des de diferents punts de vista i amb l'aptitud d'amagar les seves febleses.

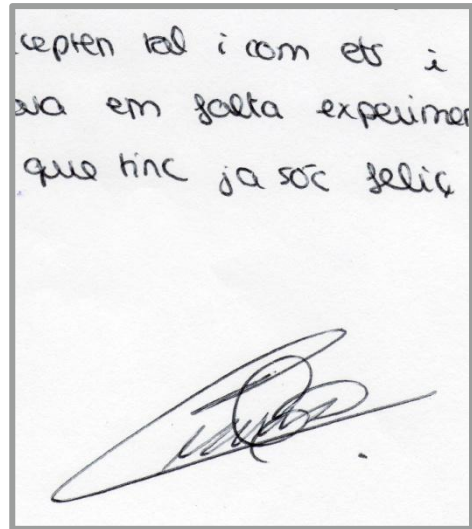
*Mostra de firma escrita únicament en majúscules.
Detall de la mostra número 15.*

18.6. FIRMAR I ESCRIURE IGUAL O DIFERENT

Tal com s'ha comentat a l'inici d'aquest apartat, la firma indica com és i se sent la persona en realitat, mentre que el text indica com vol ser i com vol que els altres pensin que és. Aleshores, es podria dir que es tracta d'*allò que és* davant *allò que sembla ser*. Així doncs, quan la lletra de la signatura i la del text són la mateixa, la persona serà com mostra que és. Per contra, quan hi hagi diferències, la representació de la persona proporcionada per l'anàlisi del text i de la firma no es correspondran, tenint l'individu dues imatges: l'exterior i l'íntima.

Les diferències que cal destacar fan referència a:

- La mida: la lletra de la signatura acostuma a ser més gran que la del text perquè la intimitat pren més importància. Aleshores, quan és més petita s'entén que la persona se sent inferior.
- La inclinació: normalment la signatura s'inclina més que l'escrit, cosa que indica que es volen controlar les mostres d'afecte en públic. Per contra, si és vertical o invertida la persona és molt afectuosa.
- La pressió: una firma molt pressionada suposarà que l'individu té més recursos del que pugui semblar. En canvi, si està formada mitjançant traços més dèbils que el text, la persona intentarà amagar les seves inseguretats.
- La direcció: indica l'ambició de la persona i què fa aquesta per assolir els seus objectius. Quan es tracta d'una signatura horitzontal s'entén que l'individu és prudent i té autocontrol; una firma descendent és sinònim de tristesa, cansament o malaltia, fins i tot en el sentit íntim; finalment, una signatura ascendent suposa que es vol millorar i arribar a superar-se.

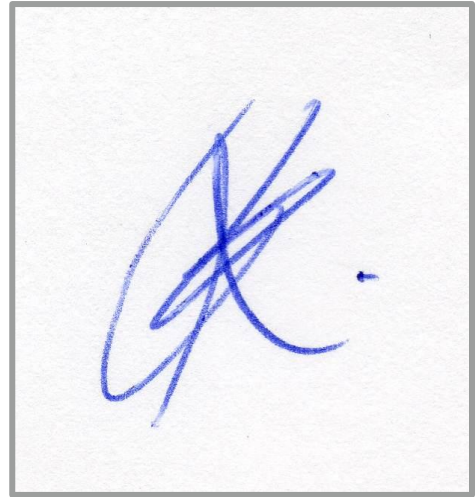
Es pot veure clarament que el tipus de lletra de la signatura i la del text són completament diferents, sobretot en la inclinació, tot i sent de la mateixa persona. Detall de la mostra número 2.

18.7. FIRMES ESTRANYES

Reben el nom de *firmes estranyes* aquelles signatures que no segueixen les normes i els patrons habituals. Tot i que és difícil fer una interpretació global d'aquestes, és cert que es pot afirmar que les persones que signen d'aquesta manera acostumen a tenir perfils de personalitat diferents de la resta de gent, cosa que no és ni bona ni dolenta, sinó que tan sols vol dir que aquest algú es distingeix de la resta d'individus d'una forma especial.

Les persones desconfiades i amants dels misteris acostumen a signar mitjançant signes, els quals podrien estar en clau, formant així una mena d'enigma. Un altre exemple de firma curiosa seria aquella composta només per les inicials del nom i cognoms, característica en gent tant esquemàtica com artística, ja que aleshores les inicials es podrien considerar una mena de logotip o una marca personal, o

d'individus que volen amagar la seva veritable personalitat. De vegades, també hi ha les anomenades *firmes tancades*, pròpies de persones reservades. Un altre tipus de signatura seria aquella que simbolitza un objecte, cosa que comportaria entendre que la persona se sent identificada amb ell d'alguna manera. En altres ocasions, la firma és una representació de la mateixa persona, indicant així que es tracta d'algú narcisista o d'algú amb capacitats artístiques. Per acabar, caldria nomenar les firmes que inclouen una caricatura de l'autor o autora, signe evident d'adoració a un mateix i d'uns enormes dots artístics.

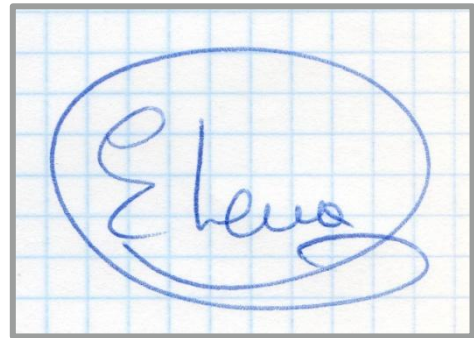
*Exemple de firma composta només per les inicials del nom i del primer cognom.
Detall de la mostra número 9.*

19. LA RÚBRICA

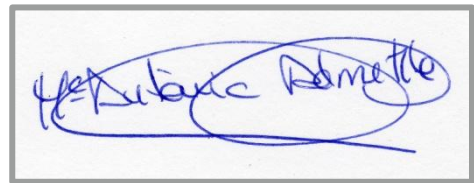
Des del punt de vista grafològic, la rúbrica, és a dir, els traços que una persona fa en la seva firma acompanyant el nom, simbolitza l'*escut* que protegeix psicològicament a l'individu de tot el que l'envolta o una base on aquest es pot recolzar. Aporta molta informació al grafòleg o grafòloga, ja que no hi existeix cap norma cal·ligràfica que la condicioni, sent així un dibuix lliure que la persona fa per acompanyar la signatura al final de tot l'escrit, quan l'inconscient pren més força.

19.1. LA UBICACIÓ DE LA RÚBRICA

Quan la rúbrica no toca en cap moment la firma, s'entén que la persona vol mantenir una certa distància entre la seva intimitat personal i l'ambient social, és a dir, del seu entorn. En canvi, si la rúbrica travessa la signatura, sigui només per una part o per tota ella, simbolitza que la persona creu que ha de millorar en algun aspecte i desitja millorar en tot allò que pugui o en què cregui que ha de fer-ho. De vegades, la rúbrica queda desplaçada en relació al centre de la firma, i aleshores cal interpretar-la d'acord amb el significat que pren cada zona d'un escrit aplicat, en aquest cas, a la signatura i la rúbrica que l'acompanya¹⁸.

*Model de rúbrica que no toca la firma.
Detall de la mostra número 16.*

*Exemple de rúbrica que travessa la firma.
Detall de la mostra número 7.*

Al mateix temps, també és important estudiar la distància que separa la rúbrica i el text. En el cas que aquesta fos propera al text, es tractaria d'un individu proper als altres, i si és endinsar-se en assumptes aliens a ella. Per contra, quan la rúbrica està molt distanciada del text, s'interpreta que l'individu vol allunyar-se de la resta de persones.

19.2. LA DIRECCIÓ DE LA RÚBRICA

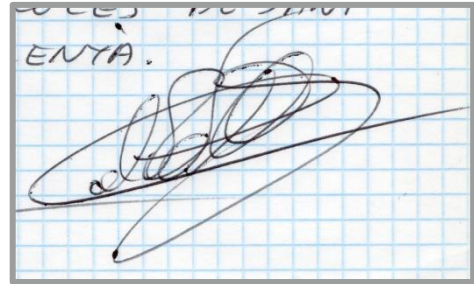
La direcció de la rúbrica, igual que la de la firma, dóna informació sobre la capacitat que té la persona per superar els obstacles que se li presenten a la vida. Així, una rúbrica en què el conjunt dels traços prenen posició ascendent, s'entén que la persona té iniciativa, esperit de superació i capacitat per reaccionar amb rapidesa.

¹⁸ El significat de cada zona està explicat a l'apartat 6. *La simbologia de l'escriptura*.

Contràriament, quan descendeix, reflecteix un individu que acostuma a no suportar les pressions i que tendeix a ensorrar-se davant les dificultats. Si la rúbrica és més o menys horitzontal, s'interpreta que la persona, realista, manté un equilibri en el seu estat d'ànim.

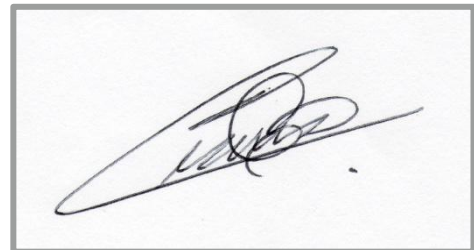
19.3. RÚBRICUES COMPLICADES, SENZILLES I EXÒTIQUES

Com que la rúbrica és la pura defensa de la firma de les persones, si aquestes se senten segures i creuen que no necessiten defensar-se, faran una rúbrica senzilla, mentre que si estan mancades d'aquesta confiança en elles mateixes, serà més complicada. Al mateix temps, una rúbrica complexa indica tendència a complicar-se les coses, sovint amb bona intenció.

*Tipus de rúbrica complicada.
Detall de la mostra número 13.*

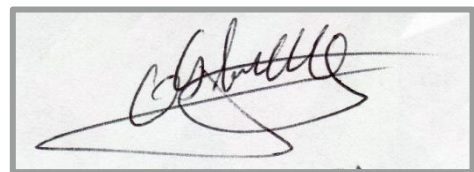
Una altra possibilitat és que la rúbrica es complementi amb símbols curiosos i rars com, per exemple, asteriscs, cercles, cors, creus, estrelles, números, el dibuix d'una cara somrient, etcètera. Les persones que utilitzen aquests o d'altres intenten ser originals. Altres vegades, apareixen dibuixos que, en general, demostrin sentit artístic o, com a mínim, s'esforcen per tenir-lo. A més a més, l'individu busca cridar l'atenció.

*Rúbrica en què l'últim traç torna enrere per acabar formant un cor al centre de la firma.
Detall de la mostra número 2.*

19.4. RATLLAR LA FIRMA

En la Grafologia s'acostuma a associar el fet de ratllar la firma amb l'existència de conflictes interns en l'individu, depenent de quina part de la firma tapen amb més o menys mesura. Quan és el nom, el que està ratllat, s'interpreta que la persona pot haver patit algun trauma durant la seva infància. Segons José Javier Simón, en el cas que es tracti del primer cognom, s'entén que l'individu té algun problema amb tot allò que està relacionat amb l'autoritat, mentre que si el segon cognom està ratllat, es troba en una situació difícil amb la seva mare.

*Model de rúbrica que ratlla, sobretot, el primer cognom.
Detall de la mostra número 6.*

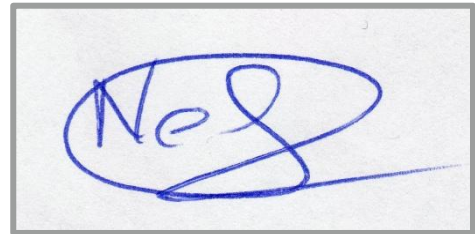
Per acabar, caldria parlar sobre què representa el fet de ratllar tota la firma, ja que aleshores la persona se sentiria culpable per algun motiu, cosa que la podria portar a castigar-se a ella mateixa, fent el contrari del que vol i barrant-se sempre el pas a aconseguir el que vol.

19.5. SUBRATLLAR LA FIRMA

Gairebé sempre, la gent acostuma a afegir a la firma una rúbrica composta per un o més traços que la subratllen. Això és fruit que les persones busquen on recolzar-se, és a dir, punts de seguretat. Tanmateix, també podria comportar la cerca del reconeixement per part de la resta d'individus, donant lloc a un caràcter una mica narcisista (cal recordar que el que s'està fent és subratllar el jo). Tots aquests aspectes s'aguditzen quan més llarga sigui la línia de la rúbrica.

19.6. ENVOLTAR LA FIRMA

L'únic que es busca quan s'envolta la firma és protegir la personalitat més profunda de la persona, sentiment que es farà més fort com més traços s'utilitzin per envoltar la firma. A més a més, quan aquests són corbs podria ser que la persona fos una mica egocèntrica.

*Exemple de rúbrica que envolta la firma.
Detall de la mostra número 1.*

Un cas extrem seria quan els cercles que envolten la firma giren sobre ells mateixos, donant lloc a espirals. Aquí, hi hauria una gran necessitat de defensa, al mateix temps que augmentarien les possibilitats de ser algú narcisista i egocèntric.

19.7. PUNTES I BOSSES

De vegades, en la rúbrica es poden observar o puntes o bosses, és a dir, traços afilats que acaben com si fossin un punxó o traços arrodonits que es tanquen formant una espècie de llaç.

En el cas de les puntes, quan aquestes estan a la part esquerra, indiquen tendència a perjudicar-se un mateix, ja sigui en temes de salut o desaprofitant oportunitats i dificultant-se les coses. D'altra banda, també són comunes en persones responsables i en aquelles que

*Rúbrica en què l'últim traç acaba en punta.
Detall de la mostra número 11.*

acostumen a sacrificar-se pels altres. Per contra, quan estan a la zona dreta de la firma, s'interpreten com a símbol que l'individu sol pressionar als altres psicològicament. Malgrat tot, però, al mateix temps podria formar part de la signatura d'algú que comprèn a la resta de persones, que sap empatitzar amb la gent.

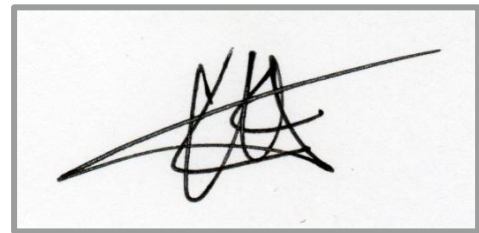
Quan es dirigeixen a la part superior, les puntes, indiquen que l'individu té facilitat per irritar-se, sent propens a iniciar polèmiques. Finalment, si es dirigeixen cap a baix, mostren una persona rancorosa que tendeix a no enfadar-se al moment, sinó que es guarda els problemes per intentar solucionar-los més endavant, sovint sense que ningú ho sàpiga.

Un altre és el cas de les bosses. A la zona superior indiquen imaginació i creativitat, facultats que de vegades limita la mateixa persona mitjançant línies que les tallen. Quan es troben a la part inferior de la firma, s'interpreta que l'individu busca seguretat en tot el que és material. Per acabar, falta parlar de les bosses a la part dreta, signes de protecció en persones amables i curoses.

19.8. L'ÚLTIM TRAÇ DE LA RÚBRICA

L'últim traç de la rúbrica és en el que es para menys atenció i, per tant, és el més inconscient i, per aquest motiu concret, té un gran interès grafològic. Per això, cal analitzar-lo amb detall.

Primer de tot, s'ha d'observar la pressió amb què ha estat efectuat, cosa que indica si la persona acostuma a acabar qualsevol cosa que faci amb energia o a desgana. Després cal estudiar com acaba, ja que si l'últim traç és punxegut la persona és agressiva i té rapidesa mental; mentre que si el final és contingut, l'individu mai perdrà el control de les seves emocions. Finalment, s'ha d'examinar la direcció del traç perquè si es dirigeix cap a baix, la persona serà pessimista, tot el contrari si es dirigeix cap dalt, característic de persones que es recuperen dels problemes.

*Model de rúbrica acabada amb un traç pressionat, punxegut i ascendent.
Detall de la mostra número 12.*

19.9. ALTRES DETALLS EN LA RÚBRICA

Moltes vegades hi ha rúbriques que tenen traços davant del nom de la firma. Aquestes són característiques en persones organitzades, o que com a mínim intenten ser-ho, i també previsores.

*Exemple de rúbrica que té traços davant de la firma.
Detall de la mostra número 14.*

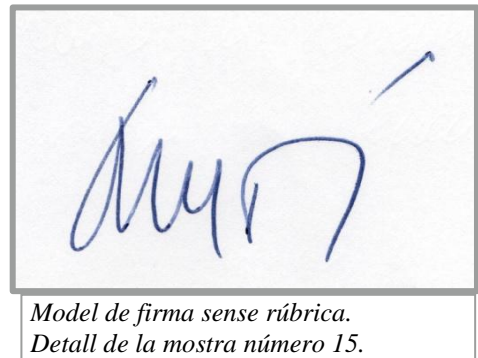
En altres ocasions apareixen traços protectors en la firma, sense la necessitat que aquests l'envoltin. Poden manifestar-se, per exemple, en línies horitzontals que la cobreixen per la part superior, formant una espècie de teulada, o en traços semicirculars a la dreta de la firma, com si es tractés d'un escut. Aquests últims solen anar acompanyats amb línies horitzontals projectades, també, cap a la dreta, com si fossin llances.

Un altre exemple diferent de rúbrica seria aquella en la qual hi apareixen dues línies rectes, una per sobre de la firma i l'altra per sobre, formant una espècie de dos rails, com si la firma es tractés d'un tren. Aquesta s'interpreta com la rúbrica d'una persona que lluita per assolir els objectius que es proposa, deixant de banda altres possibilitats. Per una altra banda, l'individu en qüestió no té imaginació i té limitacions en tot allò que està relacionat amb el terreny pràctic, ja que les dues línies de la rúbrica li impedeixen arribar a aquests camps¹⁹.

Altrament, també es pot donar el cas que apareguin, al final de la rúbrica, dues línies verticals. Aquestes indiquen perfeccionisme i imposició de l'opinió pròpia, a part de desconfiança i l'existència de possibles obsessions. Així també, les persones que afegeixen aquest detall en les seves firmes, tendeixen a gesticular i a ser expressives, a banda de ser molt teatrals.

19.10. FIRMES SENSE RÚBRICA

Per una altra banda, hi ha algunes persones que, quan signen, no tracen cap tipus de rúbrica. Aquest fet pot ser a conseqüència de tres motius diferents: el primer, que l'individu sigui d'un país en què no es tingui costum de rubricar, com per exemple d'Anglaterra; el segon, quan es té algun tipus de dificultat motriu per escriure; i el tercer i

l'últim, quan la persona en qüestió té molta confiança en ella mateixa i opta per no fer rúbrica, ja que aquesta simbolitza la protecció que la persona necessita per defensar-se del món que l'envolta i si se sent segura d'ella mateixa no ho necessita.

¹⁹ La simbologia i interpretació de cada una de les zones en què es divideix l'escrit, en aquest cas la rúbrica, estan explicades a l'apartat 6. *La simbologia de l'escriptura*.

20. CONCLUSIONS

“Quan s’escriu, es deixa veure, mitjançant mecanismes inconscients, un veritable retrat de com som, del que s’amaga darrere de la pròpia personalitat, fins al punt de reflectir característiques que ni els propis autors d’aquesta escriptura coneixen de si mateixos”²⁰. Segons el metge psiquiatre José Miguel Gaona Cartolano, aquesta és la definició de *Grafologia*. Fa uns mesos no me l’hauria cregut o, millor dit, no me n’hauria adonat de la raó que tenia aquesta explicació. Ara, però, entenc perfectament les seves paraules.

Vaig començar el treball sense saber gran cosa sobre la Grafologia i, de fet, no sabia ni que es deia així. Era conscient que hi havia un mètode que ajudava de conèixer la personalitat de la gent mitjançant la seva lletra, però no sabia que tenia aquest nom: *Grafologia*. De fet, és molt encertat, ja que no deixa de ser l’estudi de l’escriptura.

Així doncs, preparant el Treball de Recerca, no només he après a fer un treball en profunditat sobre un tema nou per a mi, sinó que mentre l’anava redactant he pogut descobrir part dels secrets que amaga l’escriptura de les persones. I dic *part* perquè, de fet, no deixes d’intentar conèixer a un individu, cosa ben complicada de fer, s’utilitzi el mètode que s’utilitzi, ja que les persones som ben complexes.

D’altra banda, m’he adonat que al llarg d’aquests mesos em fixava moltíssim en com escrivia. No podia evitar observar amb atenció la lletra de la gent i la meua pròpia i pensar què devia voler dir tot allò. A primer cop d’ull, no sóc capaç d’interpretar un traç qualsevol perquè, tal com ha quedat demostrat al treball, hi ha moltíssims matisos que cal observar amb deteniment, però sí que sóc capaç de saber quins són els trets característics i únics de cada escriptura i, de fet, he arribat a poder identificar cada una de les escriptures que he fet servir de mostres tan sols per una lletra.

Possiblement, el que més m’ha fascinat ha sigut descobrir alguns dels secrets que amagava cada una de les escriptures d’amics, amigues i familiars meus, explicar-los-ho i veure’ls la cara. Quedaven parats pel que els deia. Moltes vegades em deien que tenia raó, d’altres que no en tenia. És possible que m’hagués equivocat a l’hora d’analitzar-los la lletra malgrat haver-me esforçat i centrat al màxim, ja que en el fons no deixo de ser una debutant en aquest camp; però també és veritat que, la majoria de vegades, la nostra lletra mostra trets del nostre caràcter que ni nosaltres mateixos coneixem.

²⁰ Cita extreta del blog d’Albert Rossell (<http://dom.cat/feq>), concretament de l’article en què explica les aplicacions que té la Grafologia.

El que més ganes tenia de fer en el treball era l'anàlisi de l'escriptura d'alguna persona. Volia posar en pràctica tot el que hauria après en acabar el projecte descobrint al complet, o com a mínim intentant-ho, la personalitat d'algú. Tot i les meves ganes, no ho he pogut fer perquè, després de parlar-ne amb experts i d'aprendre força coses sobre la Grafologia, he vist que és impossible dur a terme una anàlisi sense tenir una bona base i anys de pràctica, ja que hi ha moltíssims trets a tenir en compte i és important saber com interpretar-los per no cometre errors. Malgrat això, espero poder arribar a fer-ho algun dia.

Així doncs, el Treball de Recerca m'ha permès veure que no hi ha dues lletres iguals perquè tampoc hi ha dues persones iguals, i m'ha obert les portes a un món que permet *llegir més enllà de les paraules*.

21. AGRAÏMENTS

M'agradaria acabar el Treball de Recerca donant les gràcies a totes les persones que m'han ajudat a dur-lo a terme.

Per començar, a l'Ana López, que em va dedicar una tarda de juliol al seu despatx a Vilanova i la Geltrú; al José Javier Simón, que em va trucar des de Madrid per compartir amb mi la seva experiència; i a l'Àlex Martínez Miralpeix, per respondre les meves preguntes de forma breu i clara.

A la Carme Tamarit, tutora de primer de Primària de l'escola del meu poble, per la seva predisposició a ajudar-me en el que fes falta i per agrair-me una vegada i una altra que hagués pensat en ella. A la directora de l'escola, a la tutora de cinquè i sisè i al tutor de segon, per deixar-me entrar a les seves classes perquè els nens i nenes em fessin uns escrits. I, per descomptat, a tots els alumnes, que m'han rebut amb un somriure cada vegada que els he anat a veure.

Als amics que m'han volgut ajudar redactant-me un text en què m'explicaven una història, el que els agrada, el que sentien o el seu futur. A la Clàudia, l'Elna, l'Esther, el Gerard, la Judith i la Sandra. I, a més a més, a totes les meves amigues amb qui ens hem donat suport mutu des que vam començar el treball.

A la meva àvia, als meus oncles Tom, Oriol i Carles; a les meves tietes Elena, Neus i Ajo; i al meu estimat cosí Martí per haver parat de fer allò que havien de fer per un moment per escriure'm un text només per a mi.

A la meva estimadíssima cosina, la Maria, per donar-me la genial idea de fer un treball sobre la Grafologia. Al meu germà Marçal per la seva paciència, i a la meva mare i al meu pare, l'Anto i l'Agustí, no només per haver-me escrit uns textos tan especials sinó també per consolar-me i animar-me dia sí i dia també.

Al Julio, tutor de la meva classe de 2n de Batxillerat, per les seves xerrades sobre el TREC a l'hora de Tutoria.

I finalment i sobretot, a l'Imma, per apostar per mi i triar el meu TREC, i per ajudar-me i aconsellar-me al llarg de tots aquests mesos.

A tots i a totes, moltíssimes gràcies, de tot cor.

22. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

22.1. BIBLIOGRAFIA

- BRUGUERA I TALLEDA, Jordi. *Diccionari etimològic*. Diccionaris de l'Enciclopèdia catalana.
- MARTÍNEZ MIRALPEIX, Àlex. *Grafología*. Barberà del Vallès: Editorial Hispano Europea, 2011.
- SIMÓN, José Javier. *Grafología fácil*. Madrid: Editorial Edaf, 2012.

22.2. WEBGRAFIA

- AGRUPACIÓN DE GRAFOANALISTAS CONSULTIVOS. Citas y frases célebres e históricas sobre Grafología: <http://dom.cat/ele>. (Consulta: agost de 2014).
- ANGELFIRE. Grafología: <http://dom.cat/elq>. (Consulta: agost de 2014).
- BASICGREY. Japanese script: <http://dom.cat/emp>. (Consulta: setembre de 2014).
- BLOG D'ALBERT ROSSELL SOBRE TERÀPIES, SALUT NATURAL I MÉS. Aplicacions de la Grafologia: <http://dom.cat/feq>. (Consulta: novembre de 2014).
- BLOG DE ALBERT ROSSELL SOBRE TERAPIAS, SALUD NATURAL Y MÁS. Grafología, elementos para el análisis de la firma: <http://dom.cat/fel>. (Consulta: novembre de 2014).
- CALÍGRAFA: <http://dom.cat/fh2>. (Consulta: agost de 2014).
- CARÁCTERES GENERALES DE LA GRAFOLOGÍA: <http://dom.cat/els>. (Consulta: octubre de 2014).
- CARÁTER, ESTUDIO DE GRAFOLOGÍA. Historia de la Grafología: <http://dom.cat/eld>. (Consulta: agost de 2014).
- EL ARCHIVO DE CONSULTORES GRAFÓLOGOS: <http://dom.cat/fh3>. (Consulta: agost de 2014).
- EL BLOG DE GRAFOLOGÍA. Escuelas creadoras: <http://dom.cat/elt>. (Consulta: agost de 2014).
- EL PUNT AVUI. SAYAVERA, Laura. “La grafologia, al servei de les persones”: <http://dom.cat/elp>. (Consulta: setembre de 2014).
- ETIMOLOGÍAS, ORIGEN DE LAS PALABRAS. Etimología de Grafología: <http://dom.cat/elk>. (Consulta: agost de 2014).
- FORENSICS STUDY AND ANALYSIS. History of Handwriting Analysis: <http://dom.cat/emv>. (Consulta: setembre de 2014).

- ☞ FORUMBIODIVERSITY. Did the Arabic Script come from Ancient Egyptian Hieroglyphics?: <http://dom.cat/emr>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ GALEÓN. Grafología: <http://dom.cat/fh4>. (Consulta: agost de 2014).
- ☞ +GRAFO, GABINET DE GRAFOLOGIA APLICADA: <http://dom.cat/fh5>. (Consulta: agost de 2014).
- ☞ GRAFOANÁLISIS, INSTITUT DE CIÈNCIES DEL GRAFISME. La simbología, base de la interpretación grafológica: <http://dom.cat/ell>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ GRAFOANALIZANDO. Aplicaciones y campos de la Grafología: <http://dom.cat/el8>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ GRAFOLOGIA I MORFOPSICOLOGIA. Cites sobre Grafologia: <http://dom.cat/fae>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ GRAFOLOGÍA PSICOLÓGICA. ¿Qué aplicaciones tiene la Grafología?: <http://dom.cat/elf>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ GRAFOLOGÍA, SANDRA CERRO. Citas de Grafología: <http://dom.cat/fg3>. (Consulta: octubre de 2014).
- ☞ GRUPO ABBEAS, GRAFÓLOGAS ANALISTAS. Principales escuelas de Grafología: <http://dom.cat/elx>. (Consulta: agost de 2014).
- ☞ IMPORTANCIA DE LAS COSAS EN LA VIDA. Importancia de la escritura: <http://dom.cat/elo>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ INFOCOPONLINE, CONSEJO GENERAL DE LA PSICOLOGÍA EN ESPAÑA. 24 de febrero, día del patrón de la psicología - Juan Huarte de San Juan: <http://dom.cat/drj>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ INSTITUTO GRAFOLOGÍA ANALÍTICA. Historia de la Grafología, sus cinco grandes maestros: <http://dom.cat/elw>. (Consulta: agost de 2014).
- ☞ LES ARCHIVES DU PAS-DE-CALAIS. Jules Crépieux-Jamin, homme de science et d'esprit: <http://dom.cat/emm>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ LOS RECURSOS HUMANOS. La Grafología y sus aplicaciones: <http://dom.cat/eln>. (Consulta: setembre de 2014).
- ☞ MORFOPSICOLOGÍA, GRAFOLOGÍA Y TÉCNICAS DE ESTUDIO. <http://dom.cat/eqg>. (Consulta: setembre de 2014).

- 🖱 OCCIDENTAL OBSERVER. Ludwig Klages on Judaism, Christianity and Paganism (Excerpts and Aphorisms): <http://dom.cat/emu>. (Consulta: setembre de 2014).
- 🖱 PILAR BESUMÁN. Orígen de la Grafología: <http://dom.cat/elh>. (Consulta: agost de 2014).
- 🖱 PODER JUDICIAL TUCUMÁN. Apuntes de Grafología: <http://dom.cat/fd0>. (Consulta: novembre de 2014).
- 🖱 PSICOPEDAGOGÍA. Historia de la Grafología: <http://dom.cat/ek8>. (Consulta: agost de 2014).
- 🖱 SABER-ULA, UNIVERSIDAD DE LOS ANDES. La escritura y su importancia en la construcción del conocimiento: <http://dom.cat/elc>. (Consulta: setembre de 2014).
- 🖱 SCGRAFOLOGÍA. Historia: <http://dom.cat/eli>. (Consulta: agost de 2014).
- 🖱 SHUTTERSTOCK. Person writing in notebook: <http://dom.cat/fd2>. (Consulta: novembre de 2014).
- 🖱 TUMBLR. Write: <http://dom.cat/eqf>. (Consulta: novembre de 2014).
- 🖱 VILAWEB. FÀBREGA, Pau; FAYOS, Mar. “L’art de desxifrar lletres”: <http://dom.cat/drg>. (Consulta: setembre de 2014).
- 🖱 WEB OFICIAL DE JOSÉ JAVIER SIMÓN. Quién soy: <http://dom.cat/elu>. (Consulta: octubre de 2014).
- 🖱 WIKIPEDIA: <http://dom.cat/fh6>. (Consulta: setembre de 2014).
- 🖱 XESTOSO, CENTRO CATEQUÉTICO DE CAMBÁS. Programa enero, jornada de la Grafología: <http://dom.cat/el7>. (Consulta: octubre de 2014).

Sant Cugat Sesgarrigues, desembre de 2014

